

TALOUDELLISEN TIEDON TAR- PEET JA TARJOAJAT

**Tampereen ammattikorkeakoulun kir-
jasto**

Tarja Vainikainen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2013
Liiketalouden koulutusohjelma

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

VAINIKAINEN, TARJA:
Taloudellisen tiedon tarpeet ja tarjoajat
Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto

Opinnäytetyö 49 sivua, joista liitteitä 1 sivu
Marraskuu 2013

Opinnäytetyön taustalla oli Tampereen ammattikorkeakoulun kirjaston tarve selvittää, tarjoavatko käytössä olevat taloudellisen tiedon tietokannat riittävästä ja tarpeiden mukaisesti tietoa. Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa taloudellisen tiedon tarpeita Tampereen ammattikorkeakoulussa ja selvittää, miten tällä hetkellä käytössä olevat taloudellista tietoa tarjoavat tietokannat vastaavat käyttäjien tarpeita. Tavoitteena oli myös pyrkiä selvittämään, mitä taloudellista tietoa yritys-elämässä tarvitaan ja mitä tietokantoja ja tiedon etsintään käytetään. Työssä käsiteltiin nykyisin käytössä olevia taloudellisen tiedon tietokantoja ja tarjolla olevaa tietoa, sekä muita taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarpeiden kartoituksen ja tietokantojen käsittelyn perusteella tehdä Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastolle ehdotus menettelytavasta tietokantojen suhteen.

Käyttäjien taloudellisen tiedon tarpeet kartoitettiin toteuttamalla pienimuotoinen laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa haastateltiin kolmea opettajaa, yhtä opiskelijaa ja yhtä yrityksen edustajaa. Opintojaksoilla on tarvetta erityisesti kokonaisille tilinpäätöksille ja toimialatilastoille. Lisäksi tietokantoja on käytetty kilpailijavertailussa, ympäristöanalyysissä, yhteystietojen hakemisessa, liiketoimintasuunnitelmien laatimisessa ja opinnäytetöissä. Toiveena olisi saada käyttöön ajantasaista tietoa. Useimmiten tietokantoja käyttävät opiskelijat itsenäisesti. Yritys-elämässä tarvitaan tietoa esimerkiksi yritysten tilinpäätöksistä, henkilöstön määrästä, kasvuvauhdista ja toimialoista. Tietojen avulla arvioidaan esimerkiksi yrityksen taloudellista asemaa ja luotettavuutta. Yleisesti ottaen tietokantojen käyttäminen on yksinkertaista ja etsitty tieto on löydetty tietokannoista.

Tutkimuksessa huomattiin, että taloudellisen tiedon tietokannoille on ehdottomasti tarvetta. Nykyisin käytössä olevat taloudellisen tiedon tietokannat ovat riittäviä opintojaksojen tämän hetkisiin tarpeisiin, sillä tietokannoista on saatavilla riittävästi opintojaksoilla tarvittavaa ja käytettyä tietoa. Tietokantojen tilaamista ei tulisi lopettaa, sillä niillä on käyttäjiä. Tietokantoja ei myöskään kannattaisi vaihtaa toisiin tietokantoihin, sillä useimmat tietokannat eivät todennäköisesti toimisi yhtä hyvin oppilaitosympäristössä. Tietokantojen käyttäjämääriä voitaisiin pyrkiä lisäämään tehostamalla tiedottamista tietokannoista. Tietokantojen sisältämistä tiedoista voitaisiin laatia tarkka ohjeistus, jolloin käyttäjät tietäisivät, mitä tietoa tietokannoista on saatavilla. Tietokantojen ylläpitoa tulisi tehostaa huolehtimalla tietokantojen nopeammasta päivittämisestä.

Asiasanat: taloudellinen tieto, tietokanta, tilinpäätös, käytettävyys

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

VAINIKAINEN, TARJA:
Needs for and Providers of Financial Information
The Library of Tampere University of Applied Sciences

Bachelor's thesis 49 pages, appendices 1 page
November 2013

The library of Tampere University of Applied Sciences has had a need to find out if the databases of financial information provide sufficient information for users' needs. The aim of this thesis was to survey the requirements for financial information in Tampere University of Applied Sciences, and to find out if the current databases meet the requirements. Another aim was to find out what financial information is needed and used in business life, and what databases are used to look for information. This thesis dealt with the currently used databases and available financial information, and also other databases that offer financial information. The objective of this thesis was to make suggestions to the library of Tampere University of Applied Sciences on how to proceed with the databases.

The users' needs for financial information were surveyed by carrying out a small-scale qualitative study. For this research, three teachers, one student and one representative of a company were interviewed. The findings revealed that there is a particular need for complete financial statements and statistics on different fields of business. In addition, databases are used in environmental analyses, competitor comparisons, contact information searches, when making business plans and when working on theses. Users wish to have up-to-date information. Students usually use the databases independently. In business life, information about companies' financial statements, the amount of personnel, growth rate and fields of business are needed. Such information is used in evaluating a company's financial situation and reliability. Generally speaking, using the databases is simple and the information sought has been found.

The research showed that there is absolutely a need for databases of financial information. Currently used databases of financial information are sufficient for present curriculum-related needs, because the available databases provide sufficient information for use in existing study modules. Subscribing to these databases should continue, because there are users who need them. The databases currently used should not be changed to other ones either, because most of the other databases studied for this thesis would not work as well for educational purposes. The number of users could be increased by informing potential users more about the databases. The databases should also be updated faster.

Key words: financial information, database, financial statement, usability

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Työn tausta, tavoite ja tarkoitus.....	6
1.2	Toimeksiantaja.....	6
1.3	Opinnäytetyön rakenne.....	7
2	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	8
2.1	Määritelmä.....	8
2.2	Lainsäädäntö.....	9
2.3	Käyttäjät.....	10
3	HYVÄN OHJELMISTON TAI TIETOKANNAN OMINAISUUDET.....	13
3.1	ISO 9126 -standardi.....	13
3.2	Käytettävyys.....	15
3.3	Nielsenin käytettävyyden määritelmä.....	16
3.4	Yhteenveto.....	18
4	NYKYISET TIETOKANNAT.....	19
4.1	Kohdistamiskone B2B.....	19
4.1.1	Tarjottavissa oleva tieto.....	19
4.1.2	Tietojen hakeminen.....	21
4.1.3	Ominaisuudet.....	22
4.2	Voitto+ CD.....	23
4.2.1	Tarjottavissa oleva tieto.....	23
4.2.2	Tietojen hakeminen.....	24
4.2.3	Ominaisuudet.....	24
4.3	Tietokantojen vertailu ja kustannukset.....	25
4.4	Muita taloudellisen tiedon tietokantoja.....	27
5	TARPEIDEN KARTOITUS.....	30
5.1	Laadullinen tutkimus.....	30
5.1.1	Toteutus.....	31
5.1.2	Analysointi.....	32
5.1.3	Arviointi.....	33
5.2	Tutkimuksen tulokset.....	34
5.2.1	Taloudellisen tiedon tarpeet.....	35
5.2.2	Muut tiedonlähteet.....	37
5.2.3	Tietokantojen käyttäminen ja ominaisuudet.....	39
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	41
6.1	Johtopäätökset.....	41
6.2	Kehittämissuhteet ja jatkotoimenpiteet.....	44

6.3 Opinnäytetyön arviointi	45
LÄHTEET	47
LIITTEET	49
Liite 1. Haastattelun runko tarpeiden kartoitukseen.....	49

1 JOHDANTO

1.1 Työn tausta, tavoite ja tarkoitus

Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastolla on ollut tarve selvittää, tarjoavatko parhaimmallaan käytössä olevat taloudellisen tiedon tietokannat käyttäjille riittävästi ja tarpeeksi kattavasti tietoa. Tampereen ammattikorkeakoulun kirjaston pyrkimyksenä on tarjota käyttäjille mahdollisimman hyödyllisiä ja ajantasaisia tietokantoja, joita käytetään mahdollisesti myös yrityselämässä.

Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa, millaista taloudellista tietoa yrityksistä Tampereen ammattikorkeakoulun opintojaksoilla tarvitaan ja miten tällä hetkellä käytössä olevat taloudellista tietoa tarjoavat tietokannat vastaavat käyttäjien tarpeita. Tavoitteena on myös selvittää, mitä taloudellista tietoa yrityselämässä tarvitaan ja mitä tietokantoja taloudellisen tiedon etsintään käytetään. Opinnäytetyössä käsitellään myös nykyisiä taloudellisen tiedon tietokantoja ja tarjolla olevaa tietoa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa taloudellisen tiedon tarpeita haastattelemalla tietojen käyttäjiä. Nykyisin käytössä olevia ohjelmia käsitellään niin tarjolla olevan tiedon mukaan kuin niiden ominaisuuksien ja kustannuksienkin mukaan. Lisäksi käsitellään muita taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja. Tarpeiden kartoituksen ja tietokantojen käsittelyn perusteella Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastolle tehdään ehdotus menettelytavasta tietokantojen suhteen.

1.2 Toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto. Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto toimii kaikissa TAMK:n toimipisteissä. Kirjasto palvelee ensisijaisesti Tampereen ammattikorkeakoulun henkilökuntaa ja opiskelijoita, mutta sen palvelut ovat avoimia myös muille asiakkaille. Kirjasto järjestää säännöllisesti tiedonhankinnan ohjausta henkilökunnalle, opiskelijoille ja muille asiakkaille. Osa opiskelijoille suunnatusta tiedonhankinnan ohjauksesta sisältyy opetussuunnitelmaan, jonka lisäksi tarjolla on vapaavalintaista tiedonhankinnan ohjausta ja henkilökohtaista

ohjausta. Henkilökunnalle on tarjolla tiedonhankinnan työpajoja ja henkilökohtaista ohjausta. (Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto 2013.)

Kirjaston painetusta kokoelmasta löytyy noin 100 000 kirjaa, 15 000 nuottia, 650 lehteä, av-aineistoa ja opinnäytetöitä. Lisäksi käytössä on sähköistä aineistoa, kuten kymmeniätuhansia e-kirjoja, tuhansia e-lehtiä ja hakuteoksia. Painetun aineiston sijaintitiedot löytyvät OMA-kirjastotietokannasta, ja sähköistä aineistoa voidaan pääsääntöisesti käyttää e-aineistoportaali Nellin kautta. Kirjastolla on myös sähköistä aineistoa, jota ei voida käyttää Nelli-portaalin kautta, esimerkiksi Voitto+ tietokanta. Kirjaston tietokoneita ja e-aineistoportaalia käytetään TAMKin verkkotunnuksilla tai kirjaston yleistunnuksilla. (Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto 2013.)

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään tilinpäätösanalyysiä ja hyvän tietokannan tai tietokoneohjelman ominaisuuksia. Tilinpäätösanalyysiä käsitellään, sillä taloudellisen tiedon tietokannoista etsittävää tietoa käytetään oletettavasti useimmiten tilinpäätösanalyysissä tai taloudellisen tilan arvioinnissa. Hyvän tietokannan ominaisuuksia käsitellään, sillä käyttäjäystävällisyys on erittäin suuri osa tietokantoja ja ohjelmia. Nykyisiä tietokantoja käsitellään tarjottavissa olevan tiedon, tietojen hakemisen, ominaisuuksien ja kustannuksien mukaan. Tarpeiden kartoitus -osiossa käsitellään yleisesti tutkimusmenetelmäksi valittua laadullista tutkimusta, tutkimuksen toteuttamista, aineiston analysointia ja tutkimuksen arviointia. Lisäksi osiossa käsitellään tutkimuksesta saatuja tuloksia. Lopuksi käsitellään aineiston perusteella tehtyjä johtopäätöksiä, kehittämisehdotuksia ja työn tulosten perusteella tehtäviä jatkotoimenpiteitä, sekä pohditaan opinnäytetyön onnistumista ja tavoitteiden täyttymistä.

Teoreettinen viitekehys kootaan tutustumalla monipuolisesti kirjallisuuteen, artikkeleihin sekä arvopaperimarkkina-, kirjanpito- ja osakeyhtiölakiin. Opintojaksojen tietotarpeet pyritään kartoittamaan haastattelemalla ohjelmien käyttäjiä. Yrityselämän näkökulmaa aiheeseen saadaan haastattelemalla yrityksen edustajaa. Nykyisiä tietokantoja vertaillaan verkosta löytyvien tietojen avulla, käyttämällä kyseisiä tietokantoja ja ottamalla yhteyttä palveluntarjoajiin.

2 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Taloudellisen tiedon tietokannat tarjoavat esimerkiksi yritysten tilinpäätöstietoja, talouden tunnuslukuja, luottoluokituksia, toimialavertailuja tai yhteystietoja. Oletettavasti Tampereen ammattikorkeakoulussa tietokantoja käytetään useimmiten tilinpäätöstietojen hakemiseen tai niiden pohjalta tehtäviin analyysihin. Tämän vuoksi osaksi työn teoriaa haluttiin ottaa perusasioita tilinpäätösinformaatiosta ja tilinpäätösanalyysistä, joita käsitellään tässä osiossa.

2.1 Määritelmä

Tilinpäätösanalyysillä tarkoitetaan kattavaa analyysiä, jossa yrityksen taloudellista menestystä ja sen kehitystä arvioidaan taloudellisten tunnuslukujen ja muiden menetelmien avulla. Analyysissä pyritään arvioimaan pelkkien lukuarvojen lisäksi myös niihin vaikuttaneita tekijöitä. Näin voidaan arvioida, ovatko tunnuslukujen hyvät tai huonot arvot satunnaisia, vai kertovatko ne pidemmän aikavälin muutoksista. (Niskanen & Niskanen 2004, 10.)

Tilinpäätösanalyysin tarkoituksena on verrata eri yritysten tai yritysryhmien taloudellista tilaa samalla ajanhetkellä ja yritysten taloudellisen tilan kehitystä eri ajanjaksoina. Tilinpäätösanalyysin tuottamaa tietoa käyttävät yritysten useat sidosryhmät, esimerkiksi verottaja, velkojat, sijoittajat, asiakkaat ja kilpailijat. Eri sidosryhmät haluavat tietoa yrityksen tilasta erilaisista näkökulmista, jonka vuoksi tietoa tuotetaan useista eri näkökulmista. Keskeisimpiä analysoinnin kohteita ovat yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius ja toiminnan tehokkuus. (Kallunki & Kytönen 2007, 14.)

Eri näkökulmia varten tehtävät analyysit vaihtelevat laajuudeltaan koko toimialan kattavasta analyysistä yksittäisiin tunnuslukuihin perustuvaan analyysiin. Tavallisimpia analyysijä ovat toimiala-analyysi, yritysanalyysi, perinteinen tilinpäätösanalyysi ja sijoitus-analyysit. Toimiala-analyysin tarkoituksena on analysoida koko toimialan menestystä ja suhteuttaa yksittäinen yritys omaan toimialaansa. Toimialatilastoja tuottavat esimerkiksi toimialaorganisaatiot, rahoituslaitokset, Työ- ja elinkeinoministeriö ja korkeakoulut. Yritysanalyysi kattaa koko yrityksen toiminnan analysoinnin. Analyysiin kuuluvat esi-

merkiksi yrityksen talous, johto, tuotteet ja kilpailuasema sekä yrityksen toimintaympäristö ja sen kehitysnäkymät. Yritysanalyysijä laaditaan usein yrityskauppatilanteissa. Perinteinen tilinpäätösanalyysi laaditaan yksittäisestä yrityksestä tai konsernista, ja se perustuu tilinpäätöksestä laskettuihin tunnuslukuihin ja niiden analysointiin. Sijoitusanalyysit tehdään ulkopuolisen pääomasijoittajan näkökulmasta. Sijoittajia kiinnostavat yrityksen arvo, rahoituskelpoisuus, pääomarakenne, tulevat kassavirrat ja niiden riittävyys lainojen hoitoon. (Salmi 2012, 124.)

2.2 Lainsäädäntö

Yritysten tuottaman tilinpäätösinformaation sisältö määräytyy lainsäädännön perusteella. Kirjanpitolaki määrää, kuinka yritysten tulee laatia tilinpäätöksensä ja mitä tietoja niihin tulee sisältyä. Kirjanpitolaki on verosidonnainen, eli siinä määriteltyjen periaatteiden avulla voidaan laskea yrityksen verotettava tulos. Osakeyhtiölaki tuo lisää säädöksiä osakeyhtiöiden tilinpäätöstietojen julkaisuvelvollisuudesta. Julkisen osakeyhtiön tilinpäätösinformaatiota säädellään lisäksi arvopaperimarkkinalailla, Valtiovarainministeriön päätöksellä, Kirjanpitolautakunnan yleisohjeella ja Pörssin ohjesäännöillä. Pörssi-yhtiöiden erityissäädöksillä pyritään laajentamaan tilinpäätösinformaatio palvelemaan paremmin myös sijoittajia. (Kallunki & Kytönen 2007, 16.)

Kirjanpitolain mukaan (1997) tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot. Tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman eristä tulee esittää vertailuluvut viimeistä edeltävältä tilikaudelta. Kirjanpitovelvollisen tulee ilmoittaa tilinpäätöstiedot rekisteröitäväksi patentti- ja rekisterihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätöstietojen julkaisuvelvollisuus koskee kaikkia osakeyhtiöitä ja muita kirjanpitovelvollisia, jos seuraavista ehdoista täyttyy vähintään kaksi:

- 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa;
- 2) taseen loppusumma 3 650 000 euroa;
- 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

Osakeyhtiölain (2006) mukaan yhtiön tulee ilmoittaa tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäväksi viimeistään kahden kuukauden kuluttua tilinpäätöksen vahvistamisesta. Ilmoitukseen liitetään jäljennös tilintarkastuskertomuksesta sekä konsernitilintarkas-

tuskertomuksesta ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kirjallinen ilmoitus tilintarkastuksen vahvistamisen päivämäärästä sekä yhtiökokouksen päätöksestä koskien yhtiön voiton jakoa.

Arvopaperimarkkinalain (2012) säädökset koskevat yhtiöitä, joiden liikkeeseen laskevat arvopaperit ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Arvopaperimarkkinalakiin sisältyy säännöksiä yhtiöiden tiedonantovelvollisuudesta, jonka mukaan arvopaperin liikkeellelaskijan tulee pitää saatavilla riittävästi tietoa arvopaperin arvoon vaikuttavista tekijöistä ja liikkeellelaskijasta. Julkisesti noteerattua yhtiötä koskee jatkuva tiedonantovelvollisuus, jonka mukaan arvopaperin liikkeellelaskijalla on velvollisuus viivytyksettä julkaista kaikki sellaiset päätökset, jotka voivat vaikuttaa arvopaperin arvoon. Säännöllisellä tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan yhtiön velvollisuutta laatia ja julkistaa tilinpäätös sekä osavuosisikatsauksia tilikaudelta.

2.3 Käyttäjät

Niskasen ja Niskasen (2004, 13) mukaan tilinpäätösinformaatiolla on monia käyttäjäryhmiä, joista keskeisimmät ovat:

- omistajat, sijoittajat ja analyytikot
- yrityksen johto
- työntekijät
- rahoittajat
- tavarantoimittajat
- asiakkaat
- viranomaistahot (Niskanen & Niskanen 2004, 13.)
- kilpailijat (Kallunki & Kytönen 2007, 20.)

Omistajilla tarkoitetaan niin yrityksen nykyisiä omistajia kuin mahdollisia tulevia omistajia, joita voidaan sanoa sijoittajiksi. Myös analyytikot arvioivat tilinpäätöstä oman pääoman ehtoisten sijoitusten näkökulmasta. Omistajat ovat päämääriensä mukaan kiinnostuneita joko sijoituksesta saatavasta tuotosta suhteessa riskeihin tai sijoituksen avulla saatavasta pääantävällasta yrityksessä. Sijoittajat ovat kiinnostuneita pääasiassa tuottoa tavoitellessaan kannattavuuden tunnusluvuista ja esimerkiksi osingonmaksukyvyistä, joka ilmenee myös tilinpäätöksestä. (Niskanen & Niskanen 2004, 14.)

Yritysjohto käyttää tilinpäätösinformaatiota hyväksi tehdessään päivittäisiä operatiivisia päätöksiä ja suurempia rahoitus- tai investointipäätöksiä. Johtoa kiinnostaa esimerkiksi liiketoimintasektorien tulosprosentit, joista nähdään sektoreittain suurimmat katteet, ja minne investointeja kannattaisi keskittää. Yritysjohto voi olla kiinnostunut tilinpäätös-tiedoista myös henkilökohtaisista syistä, erityisesti jos käytössä on tulos- tai voittopalkkiojärjestelmä. Tulospalkkiojärjestelmä voidaan kohdistaa myös työntekijöille, jolloin myös he ovat kiinnostuneita tilinpäätöksestä. Tavallisesti työntekijät ovat kiinnostuneita tilinpäätöksestä ja yrityksen taloudellisesta kehityksestä työpaikan säilyvyyden näkökulmasta. (Niskanen & Niskanen 2004, 14–15.)

Rahoittajaa kiinnostaa yrityksen tilinpäätösinformaatio niin rahoituspäätöstä tehdessään kuin myöhemminkin luottoajan kuluessa. Rahoittajat ovat pääasiassa kiinnostuneita yrityksen lainojen takaisinmaksukyvyistä, johon vaikuttavat maksuvalmius, vakavaraisuus ja kannattavuus. Myös tavarantoimittajat ovat kiinnostuneita yrityksen maksuvalmiudesta eli kyvystä suoriutua velvoitteista lyhyellä aikavälillä. Tavarantoimittajat saattavat hankkia asiakkaistaan luottoluokituksen, joka perustuu osaksi tilinpäätösinformaatioon. (Niskanen & Niskanen 2004, 16–17.)

Asiakkaiden tarve tilinpäätösinformaatiolle on muita sidosryhmiä pienempi, mutta erityisesti pitkäaikaisessa asiakassuhteessa olevia yritysasiakkaita saattaa kiinnostaa yritysten taloudellinen suorituskyky. Asiakas voi vaihtaa toimittajaa, jos toimittaja ei suoriutu tuotteen tai palvelun toimittamisesta. Tavarantoimittajan vaihtaminen tuo kuitenkin lisäkustannuksia. Esimerkiksi atk-järjestelmän toimittajan valinta merkitsee pitkäaikais-ta sitoutumista toimittajaan, ja järjestelmän vaihtaminen toisi merkittäviä kustannuksia sekä ylimääräistä työtä. (Kallunki & Kytönen 2007, 20.)

Viranomaistahot ovat kiinnostuneita yritysten tilinpäätöksistä ja niiden osista eri syistä. Merkittävin viranomaistaho on verottaja. Yritykset maksavat arvonlisäveroa sekä tulo-veroa raportoidun tuloksensa perusteella, ja veroviranomaisen tehtävänä on huolehtia riittävästä verojen maksamisesta. Veroviranomaisen tulee saada tilinpäätöksestä tarkka kuva yrityksen tekemästä voitosta. Elinkeinoverolaissa on asetettu säädökset verotettavan tulon laskemiseksi. Säädökset mahdollistavat osaltaan suhdannevaihtelut huomioi-van joustavan tuloksen raportoinnin. (Niskanen & Niskanen 2004, 17; Kallunki & Kytönen 2007, 18.)

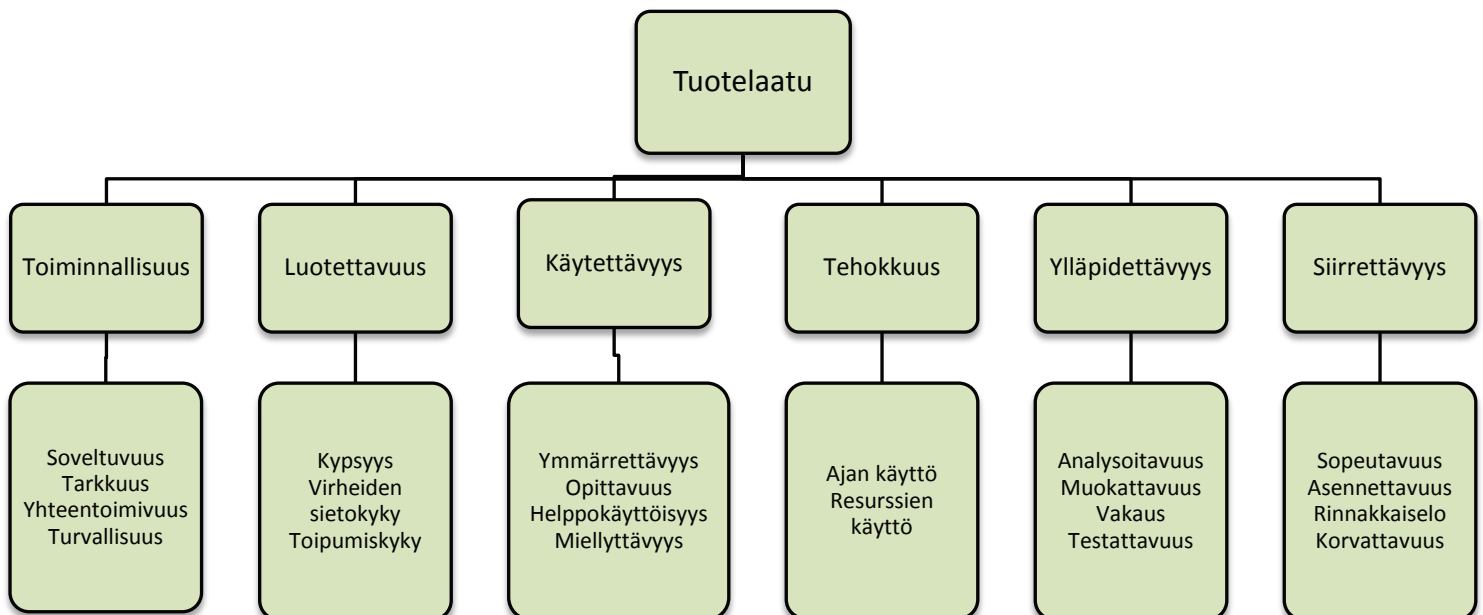
Myös kilpailijat ovat kiinnostuneita yritysten tilinpäätöstiedoista. Kilpailijat seuraavat esimerkiksi yrityksen myynnin kehittymistä, kannattavuutta, investointeja, markkinaosuuksien muutosta ja tuotekehitykseen panostamista. Kilpailijat voivat käyttää yritysten tietoja asettaessaan toiminnalleen tavoitteita. (Kallunki & Kytönen 2007, 20.)

3 HYVÄN OHJELMISTON TAI TIETOKANNAN OMINAISUUDET

Hyvän ohjelmiston tai tietokannan ominaisuudet ovat osaltaan riippuvaisia käyttäjistä, sillä eri käyttäjät voivat painottaa erilaisia ominaisuuksia. Hyvän ohjelmiston ominaisuuksia ovat esimerkiksi tehokkuus, virheettömyys, ymmärrettävyys, helppokäyttöisyys ja miellyttävyys. Muun muassa nämä ominaisuudet liitetään usein osaksi käytettävyyttä, joka onkin merkittävässä osassa hyvän ohjelmiston ominaisuuksia käsiteltäessä. Seuraavissa kappaleissa käsitellään ISO 9126 -standardia, joka määrittelee ohjelmiston tuotelaadulle kuusi ominaisuutta. Lisäksi käsitellään yleisesti käytettävyyttä ja siihen liitettyjä ominaisuuksia, sekä Jakob Nielsenin tunnettua käytettävyyden määritelmää.

3.1 ISO 9126 -standardi

Kansainvälinen standardoimisjärjestö International Organization for Standardization eli ISO on kehittänyt standardin ISO 9126 ohjelmiston tuotelaadun arviointia varten. Standardi määrittelee kuusi ominaisuutta, jotka määrittävät tuotelaatua. Ominaisuudet nähdään kuvioista 1. (Chua & Dyson 2004, 185–186.)

KUVIO 1. Ohjelmiston tuotelaadun ominaisuudet (Chua & Dyson 2004, 186)

Ohjelmiston toiminnallisuutta arvioitaessa tarkastellaan ohjelmiston kykyä toimia sen tarkoituksen mukaisesti ja saada aikaan odotettuja tuloksia. Toiminnallisuuteen liittyy myös ohjelmiston kyky toimia yhdessä muiden ohjelmistojen kanssa. Ohjelmiston tulee olla myös turvallinen siten, ettei sitä voida käyttää luvottomasti. Ohjelmisto on luotettava, kun siitä on poistettu aikanaan esille tulleet virheet ja puutteet. Jos virheitä kuitenkin ilmenee, tulee ohjelmiston pystyä käsittelemään niitä. Ohjelmiston tulee pystyä toimimaan ja palauttamaan tietoa virheiden ilmenemisen ja korjaamisen jälkeen. (Chua & Dyson 2004, 186.)

Käytettävyydeltään hyvän ohjelmiston käyttäminen on käyttäjille helposti ymmärrettävissä ja opittavissa. Käyttäjä pystyy käyttämään ohjelmaa ilman suurta vaivaa. Käytettävyyteen liittyy myös ohjelman miellyttävä ja esteettinen ulkonäkö. Tehokkuus tarkoittaa sitä, että ohjelmiston käyttäminen ei vie ylimääräistä aikaa, ja ohjelmisto vastaa komentoihin nopeasti. Ohjelmisto myös hyödyntää resursseja tehokkaasti. (Chua & Dyson 2004, 186.)

Ohjelmiston tulee olla helposti ylläpidettävissä. Ohjelmistossa ilmenneet virheet tulee pystyä huomaamaan vaivattomasti. Ohjelmistoa pitää pystyä tarvittaessa muokkaamaan ja ohjelmistoa täytyy voida käyttää muutosten jälkeen. Ohjelmiston täytyy olla helposti testattavissa. Siirrettävyyttä arvioitaessa tarkastellaan ohjelmiston sopeutuvuutta toiseen ympäristöön. Ohjelmiston tulee olla helposti asennettavissa, ja sen tulee noudattaa siirrettävyyteen liittyviä standardeja. Ohjelmistoa voidaan käyttää korvaamaan muita samankaltaisia ohjelmia. (Chua & Dyson 2004, 186.)

Myös ISO 9241 -standardi käsittelee käytettävyyttä. Standardi määrittelee käytettävyydeltään hyvän tuotteen sellaiseksi, jonka avulla käyttäjä pystyy vaikuttavasti, tehokkaasti ja tyytyväisesti saavuttamaan päämääränsä tietyssä ympäristössä. Vaikuttavuus viittaa vuorovaikutukseen prosessin näkökulmasta ja siihen, kuinka hyvin käyttäjät saavuttavat tavoitteensa tuotetta käyttäessään. Tehokkuus viittaa saavutettuihin tuloksiin ja niiden saavuttamiseksi käytettyihin resursseihin. Tyytyväisyys viittaa käyttäjän näkökulmaan ja siihen, mitä mieltä käyttäjä on tuotteesta ja vuorovaikutuksesta. (Abran, Khelifi, Suryn & Seffah 2003, 330–331.)

3.2 Käytettävyys

Käytettävyys ja siihen liittyvät ominaisuudet voidaan määritellä monin tavoin. Kuutin (2003) mukaan käytettävyys on tuotteen ominaisuus, joka kuvaa, kuinka sujuvasti käyttäjä voi käyttää tuotteen toimintoja päästäkseen päämääräänsä. Käytettävyys onkin suurelta osin ihmisen ja koneen vuorovaikutusta. Englannin kielessä käytettävyyden rinnalla käytetään usein termiä ihminen-tietokone-vuorovaikutus (Human-Computer Interaction, HCI). Tieteenalana käytettävyys tutkii ominaisuuksia, jotka tekevät tuotteen käytettävyydestä hyvän tai huonon. Käytettävyyden osa-alueiksi voidaan määritellä opittavuus, muistettavuus, tehokkuus, pieni virhealttius ja miellyttävyys. (Kuutti 2003, 13–14.)

Wiion (2004) määritelmän mukaan käytettävyydeltään hyvä ohjelma on ymmärrettävä, vaivaton, kattava ja esteettisesti miellyttävä. Ymmärrettävän ohjelman käyttäjän on helppo päätellä, kuinka hän pääsee haluamaansa lopputulokseen. Vaivattoman ohjelman avulla käyttäjä suoriutuu tehtävistään mahdollisimman yksinkertaisella tavalla. Ohjelma voi olla helposti ymmärrettävä, mutta silti vaivalloisesti käytettävä. Esimerkiksi tekstiviestin kirjoittaminen on helposti ymmärrettävissä, mutta silti se voi olla vaivalloista, ainakin verrattuna oikealla näppäimistöllä kirjoittamiseen. Vaivalloisen ohjelman käyttäminen vie paljon aikaa, ja menetetyt ajan vuoksi se voi aiheuttaa taloudellista tappiota. Kattava ohjelma tarjoaa kaikki toiminnot ja tiedot, jotka käyttäjä tarvitsee hoitaakseen tilanteen tai tarpeen, johon ohjelma on tarkoitettu. Esteettisesti miellyttävä ohjelma kertoo laadusta ja osaamisesta. Hillityn kaunis ja selkeä ulkonäkö auttavat käyttäjää kohdistamaan huomionsa ohjelman sisältöön. (Wiio 2004, 29–31.)

Sinkkonen, Kuoppala, Parkkinen ja Vastamäki (2006) käsittelevät käytettävyyttä psykologisesta näkökulmasta keskittyen käyttäjän ominaisuuksiin ja tarpeisiin. Tuotetta kehitettäessä tulee tietää, keitä tuotteen käyttäjät ovat, mitkä ovat heidän tavoitteitaan, missä tuotetta käytetään, mitä käyttäjät varsinaisesti tekevät käyttäessään tuotetta ja mitä vaatimuksia tästä seuraa tuotteen käytettävyydelle. Ihmisen toimintaa kuvaavia termejä ovat esimerkiksi oppiminen, muistaminen, motivaatio, havaitseminen ja tunteminen. (Sinkkonen, Kuoppala, Parkkinen & Vastamäki 2006, 15.) Käyttäjien tunteminen on tärkeä osa käytettävyyttä, ja ihmisen toimintaa kuvaavista termeistä voidaankin johtaa hyvää käytettävyyttä kuvaavia ominaisuuksia.

Hyysalo (2006) määrittelee käytettävyydelle kuusi osa-aluetta konkreettisemmasta lähtökohdasta. Tuotteen toimintojen tulisi vastata sitä, mitä käyttäjät pyrkivät sillä tekemään. Toimintojen tulisi vastata käyttäjien tarpeita, toimintoja ei saa olla liikaa eikä mitään keskeisiä toimintoja saa puuttua. Toimintoja ja kenttiä pitäisi ryhmitellä. Ryhmittelyssä pitää ottaa huomioon muun muassa asioiden esitysjärjestys; samoihin toimintoihin kuuluvat asiat liitetään samaan ryhmään, toisiinsa sekoittuvat mutta erilliset asiat erotetaan selkeästi ja ryhmittely pohjataan havainnointia kuvaaviin lainalaisuuksiin, kuten hahmolakeihin. Tuotteen osien sisällä ja osista toisiin liikkumisen tulisi olla selkeää, vaivatonta sekä turvallista. Tuotteen tulisi vastata käyttäjien tottumuksia ja kokemuksia aiemmista laitteista, sillä ihmiset orientoituvat uusiin tuotteisiin aiempien kokemustensa pohjalta. Tuotteen graafisen suunnittelun ja värityksen avulla voidaan korostaa, ryhmitellä sekä erottaa toimintoja. Nimeäminen ja symbolien luominen on myös osa käytettävyyttä. Onnistunut toimintojen nimeäminen vastaa käyttäjien käsitystä toiminnosta eivätkä toiminnot mene sekaisin keskenään. (Hyysalo 2006, 159–161.)

3.3 Nielsenin käytettävyyden määritelmä

Jakob Nielsenin (1993) mukaan ohjelmiston hyödyllisyys tarkoittaa, että ohjelmistoa voidaan käyttää halutun tavoitteen saavuttamiseksi. Hyödyllisyys voidaan jakaa kahteen luokkaan: hyötyyn ja käytettävyyteen. Hyöty merkitsee ohjelmiston toiminnallisuutta ja sitä, että ohjelmistolla pystyy tekemään sitä, mihin se on tarkoitettu. Käytettävyys taas merkitsee sitä, kuinka hyvin käyttäjät voivat hyödyntää ohjelmiston toiminnallisuutta.

Nielsen (1993, 26) määrittelee ohjelmiston käytettävyydelle viisi osatekijää, joita ovat:

- opittavuus
- tehokkuus
- muistettavuus
- virheettömyys
- tyytyväisyys.

Opittavuus on yksi keskeisimmistä käytettävyyden osatekijöistä. Opittavuus tarkoittaa, että ohjelmiston käyttäminen on helposti opittavissa. Opittavuuden mittaaminen on suhteellisen helppoa. Opittavuutta voidaan mitata valitsemalla käyttäjiä, jotka eivät ennen ole käyttäneet ohjelmistoa, ja tarkastella kuinka kauan heillä kestää päästä tietyille tasol-

le ohjelmiston käyttämisessä. Opittavuus vaihtelee käyttäjien aikaisempien kokemusten mukaan: kokeneiden käyttäjien on helpompi oppia uuden ohjelmiston käyttämistä kuin sellaisten, jotka eivät ennen ole käyttäneet samankaltaisia ohjelmistoja. (Nielsen 1993, 27–29.)

Tehokkuus viittaa käyttäjän saavuttamaan mahdollisimman hyvään suoritustasoon, johon käyttäjä voi päästä saavutettuaan tietyn oppimistason. Ohjelmistoista riippuen mahdollisimman tehokkaaseen suoritustasoon pääseminen voi viedä kauankin aikaa. Oppiminen myös yleensä jatkuu rajattomasti, vaikka käyttäjä olisikin oppinut ”tarpeeksi”. Tehokkuutta voidaan arvioida esimerkiksi mittaamalla aika, joka menee jonkin tietyn tehtävän suorittamiseen. (Nielsen 1993, 30–31.)

Muistettavuus tarkoittaa, että ohjelmiston käytön muistaminen on helppoa. Muistettavuus korostuu käyttäjillä, jotka käyttävät ohjelmistoa satunnaisesti tai esimerkiksi työntekijöillä, jotka palaavat lomalta ohjelmiston käytön pariin. Tällaisten käyttäjien ei tarvitse oppia ohjelmiston käyttöä alusta asti, vaan heidän tulee vain muistaa kuinka ohjelmistoa käytetään. Muistettavuutta testataan harvemmin kuin muita käytettävyyden osatekijöitä. Muistettavuutta voidaan testata tarkastelemalla aikaa, joka satunnaisilla käyttäjillä kestää jonkin tietyn tehtävän suorittamiseen. Satunnaisille käyttäjille voidaan suorittaa myös muistitesti, jossa heitä pyydetään ohjelmiston käytön jälkeen nimeämään tiettyjä komentoja tai selittämään niiden vaikutuksia. (Nielsen 1993, 31–32.)

Virheettömyys tarkoittaa, että käyttäjän tulisi tehdä mahdollisimman vähän virheitä käyttäessään ohjelmistoa. Virhe määritellään teoksi, joka ei saa aikaan haluttua lopputulosta. Virheiden määrää mitataan usein osana muiden käytettävyyden osatekijöiden tarkastelua. Virheitä tarkastellessa tulee huomioida virheen vakavuus. Usein käyttäjä pysyy korjaamaan pienet virheet heti niiden ilmennettyä eikä niistä ole suurta haittaa. Vakavammat virheet taas voivat jäädä huomaamatta ja niistä aiheutuu suurta haittaa. (Nielsen 1993, 32–33.)

Tyytyväisyys viittaa ohjelmiston käyttämisen miellyttävyyteen. Nielsenin (1993) mukaan miellyttävyys korostuu vapaa-ajalla käytettävissä ohjelmistoissa, sillä niissä viihdearvo korostuu enemmän kuin esimerkiksi ohjelmiston tehokkuus ja nopeus. Tyytyväisyyttä mitataan kysymällä käyttäjiltä subjektiivista arviota ohjelmistosta ja kokoamalla keskiarvo vastauksista. (Nielsen 1993, 33–34.) Nykyään ohjelmistot ovat kehittyneet ja

käyttäjistä on tullut yhä vaativampia ohjelmistojen suhteen. Käyttäjät pystyvät vaatimaan yhä tehokkaampia ohjelmistoja, jotka ovat myös miellyttäviä. Ohjelmistoista ei nykyään tarvitse karsia ominaisuuksia toisten ominaisuuksien kustannuksella.

3.4 Yhteenveto

Vaikka hyvän ohjelmiston tunnusmerkit voidaankin määritellä monin tavoin, voidaan käytettävyyden tärkeästä merkityksestä osana hyvää ohjelmistoa olla yhtä mieltä. Myös käytettävyydelle on monia määritelmiä eri näkökulmista tarkasteltuna, mutta määritelmistäkin voidaan havaita yhteneväisyyksiä. Kuviosta 2 nähdään koottuna hyvän ohjelmiston ominaisuudet, jotka tulevat esille useimmissa määritelmissä.

Ominaisuus	Määritelmä
Opittavuus, helppokäyttöisyys	Ohjelmiston käyttäminen on helposti opittavissa, haluttu lopputulos on helposti saatavilla ja käyttäminen on yksinkertaista eikä ohjelman käyttöä tarvitse aina opetella uudestaan.
Tehokkuus	Ohjelmiston käyttäminen ei vie ylimääräistä aikaa ja ohjelmalla voidaan saavuttaa hyvä suoritustaso.
Virheettömyys, virheiden sietokyky	Ohjelmistossa ilmenneet virheet on poistettu; jos virheitä ilmenee, ohjelmisto pysyy käsittelemään niitä, virheet voidaan korjata eikä niistä aiheudu suurta haittaa.
Miellyttävyys	Ohjelman ulkonäkö on esteettisesti miellyttävä ja selkeä.

KUVIO 2. Yhteenveto hyvän ohjelmiston ominaisuuksista

4 NYKYISET TIETOKANNAT

Parhaillaan Tampereen ammattikorkeakoulun kirjaston tarjoamat, henkilökunnan ja opiskelijoiden käytössä olevat taloudellisen tiedon tietokannat ovat Kohdistamiskone B2B ja Voitto+ CD. Tässä osiossa käsitellään taloudellisen tiedon tietokannoissa tarjolla olevaa tietoa, tietojen hakemista, ominaisuuksia ja kustannuksia. Osion lopussa käsitellään myös muita samankaltaisia ja taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja.

4.1 Kohdistamiskone B2B

Kohdistamiskone B2B on Fonecta Oy:n tarjoama yritys- ja osoitetietokanta. Tietokannasta löytyy yli 370 000 yritystä ja yli 440 000 yritysten päättäjää. Tietokanta toimii verkossa ja on käytettävissä ajasta ja paikasta riippumatta. Toimipaikkojen ja päättäjien tietoja on kerätty suoraan yrityksiltä ja ulkoisilta lähteiltä. Ulkoisia lähteitä ovat muun muassa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä, Itella, Patentti- ja Rekisterihallitus, Suomen Asiakastieto ja Tilastokeskus. (Kohdistamiskone B2B: Palvelun ohje 2013, 3.)

Kohdistamiskone B2B on pääasiassa työkalu myyntiin ja markkinointiin. Tietokannan avulla voidaan luoda kohderyhmiä myynnin ja markkinoinnin tarkoituksiin. Kohderyhmiä voidaan luoda ja rajata monipuolisesti eri kriteerien perusteella. (Kohdistamiskone B2B: Tuotekortti.)

4.1.1 Tarjottavissa oleva tieto

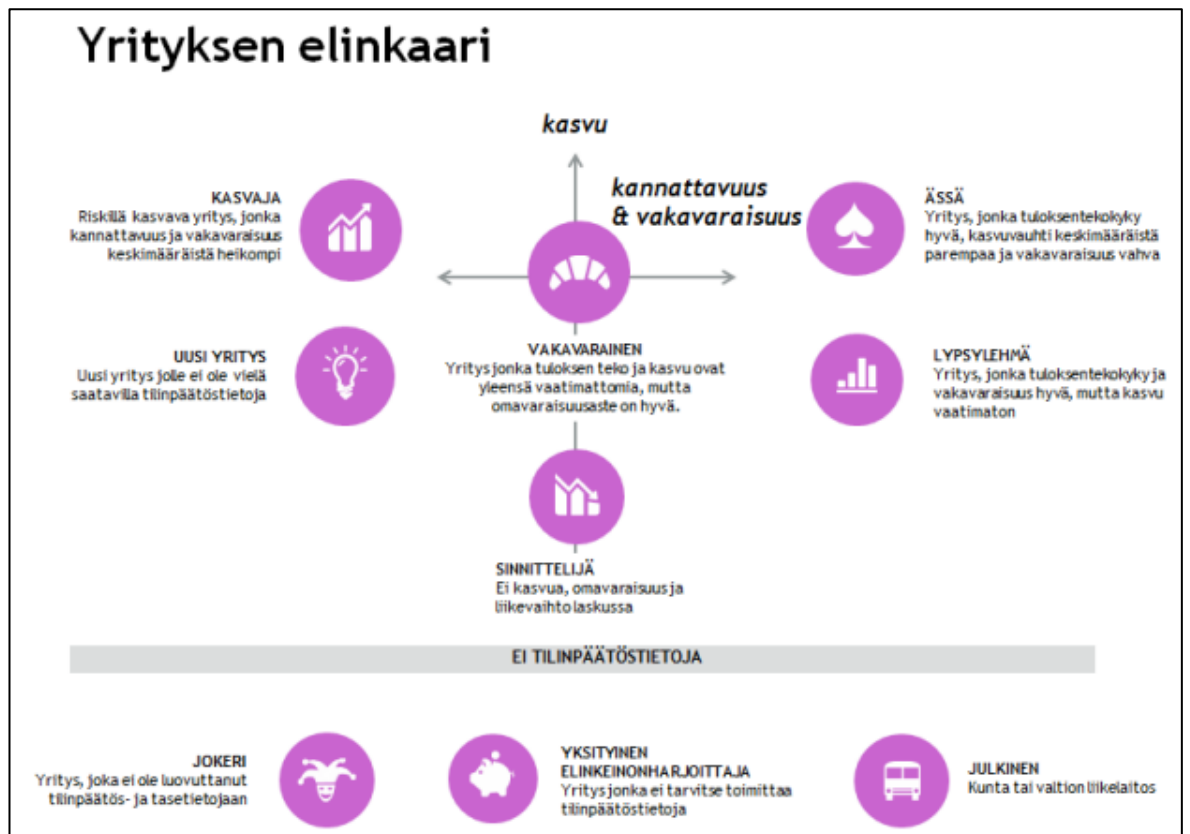
Haettaessa yksittäistä yritystä Kohdistamiskone B2B:stä yrityksestä saadaan perustiedot. Perustietoihin kuuluvat osoitetiedot, puhelin- ja faksinumerot, kotisivujen osoite, Fonecta ID, Y-tunnus, toimiala, Fonecta-toimiala ja mahdolliset aiemmat nimet. Konserniyrityksistä saadaan myös yrityshierarkia, josta nähdään yrityksen päätoimipaikka, sivutoimipaikat, emoyhtiö ja tytäryhtiöt. Kohdistamiskone B2B tarjoaa myös yritysten päättäjien tiedot. Päättäjistä löytyvät titelit ja puhelinnumerot. (Kohdistamiskone B2B.)

Taloustiedoissa nähdään ensimmäiseksi yrityksen perustietoja. Perustietoja ovat Y-tunnus, perustamisvuosi, tuonti/vienti, henkilökunnan määrä, liikevaihtoluokka, yhtiömuoto, toimipaikkojen määrä ja se, että onko kyseessä pääkonttori vai sivutoimipaikka. Tietokannasta löytyvät talouden tunnusluvut ovat:

- liikevaihto
- liikevaihdon muutos %
- käyttökate %
- tilikauden tulos
- quick ratio
- current ratio
- omavaraisuusaste
- oma pääoma
- taseen loppusumma
- henkilöstön määrä
- henkilöstön muutos %
- liikevaihto/henkilö.

Talouden tunnusluvuista on nähtävissä vertailuluvut enintään viideltä edelliseltä tilikaudelta. (Kohdistamiskone B2B.)

Kohdistamiskone B2B luokittelee yritykset taloudellisilla mittareilla. Mittareiden perusteella tehdään yrityksen elinkaari-luokitus. Luokitus tehdään Suomen Asiakastieto Oy:n tuottamien kolmen viimeisen vuoden tilinpäätöstietojen ja Fonectan yritysrekisterin perusteella. Elinkaari-luokitukselta nähdään yrityksen taloudellinen hyvinvointi ja sen kehittyminen, minkä perusteella voidaan arvioida myös yrityksen tulevaa kehitystä. Elinkaari-luokituksen luokat nähdään kuvioista 3. (Kohdistamiskone B2B: Palvelun ohje 2013, 10–12.)

KUVIO 3. Yrityksen elinkaari (Kohdistamiskone B2B: Palvelun ohje 2013, 11)

4.1.2 Tietojen hakeminen

Kohdistamiskone B2B:stä voidaan hakea yksittäisiä yrityksiä nimen, Y-tunnuksen, päättäjän, Fonecta ID:n, puhelinnumeron, sähköpostin tai avainsanan perusteella. Haku-tuloksia voidaan rajata paikkakunnan mukaan. Tietokannasta voidaan hakea suoraan myös yritysten päättäjien tietoja. (Kohdistamiskone B2B: Palvelun ohje 2013, 13.)

Tarkennetussa haussa yrityksiä voidaan hakea toimialoittain joko TOL2008 toimialaluokituksen tai Fonectan toimialaluokituksen mukaan. TOL2008 toimialaluokitus on Tilastokeskuksen määrittelemä, EU:n toimialaluokituksen perustuva luokitus. Fonectan toimialaluokitus on Fonectan määrittelemä luokitus. Fonectan luokitus on TOL2008 luokitusta yksinkertaisempi ja yleistetympi. (Kohdistamiskone B2B: Palvelun ohje 2013, 7.)

Tarkennetussa haussa käytettyjä hakukriteereitä ovat henkilöstön kokoluokka, liikevaihtoluokka, yhtiömuoto, perustamisvuosi, pää/sivutoimipaikka, tuonti/vienti ja toimipaik-

kojen lukumäärä. Myös yritysten päättäjiä voidaan hakea eri kriteerien mukaan, joita ovat henkilön nimi, tehtävänimike, vastuualue, titteli ja sukupuoli. (Kohdistamiskone B2B: Palvelun ohje 2013, 8–10.)

4.1.3 Ominaisuudet

Kohdistamiskone B2B:tä arvioidaan hyvän ohjelmiston ominaisuuksien kautta, joita ovat opittavuus, helppokäyttöisyys, tehokkuus, virheettömyys ja miellyttävyys. Kohdistamiskone B2B:n perustoiminnot ovat helposti opittavissa ja käytettävissä. Esimerkiksi yksittäisen yrityksen hakeminen tapahtuu heti etusivulla. Tarkennettuun hakuun pääsee myös helposti etusivulta, mutta itse tarkennettu haku on hieman monimutkaisempi. Tarkennetussa haussa täytyy valita jokainen hakukriteeri erikseen, jolloin halutessaan paljon kriteereitä voi niiden valitseminen olla työlästä. Tulossivulla hakutulokset ovat selkeästi nähtävillä. Myös yrityssivulla tiedot ovat selkeästi nähtävillä ja esitysjärjestys on looginen.

Ohjelmiston tehokkuus korostuu erityisesti ohjelmissa, joita käytetään esimerkiksi työssä. Jos ohjelma on hidas ja sen käyttäminen vie ylimääräistä aikaa, voi siitä seurata ylimääräisiä kustannuksia esimerkiksi menetettynä työaikana. Tehokkuus vaikuttaa myös satunnaiskäyttäjän kokemukseen ohjelmasta, sillä myös satunnaiskäyttäjät arvostavat nopeasti vastaavaa ohjelmaa. Kohdistamiskone B2B toimii tehokkaasti ainakin satunnaiskäyttäjän näkökulmasta. Ohjelma vastaa nopeasti eikä sen käyttämiseen kulu ylimääräistä aikaa.

Virheettömyys on tärkeä osa hyvää ohjelmaa, ja Kohdistamiskone B2B:ssä ei ilmene juurikaan virheitä. Ajoittain ohjelma kirjaa käyttäjän ulos ja ilmoittaa, että istunto olisi vanhentunut, eikä päästä käyttäjää kirjautumaan uudestaan sisälle. Muutoin ohjelma on toiminut virheettömästi.

Kohdistamiskone B2B on ulkonäöltään miellyttävän näköinen. Ohjelman ulkonäkö on yksinkertainen, selkeä ja laadukas. Käytetyt värit punainen ja harmaan eri sävyt ovat hillittyjä ja sopivat hyvin yhteen Fonecta Oy:n brändin kanssa.

4.2 Voitto+ CD

Voitto+ CD on Suomen Asiakastieto Oy:n tarjoama yritys- ja tilinpäätöstietokanta. Tietokannasta on saatavilla yli 150 000 suomalaisen yrityksen ja konsernin tilinpäätöstiedot. Voitto+ ilmestyy CD-levynä kaksi kertaa vuodessa, ja Tampereen ammattikorkeakoulussa sen käyttö on rajattu viiteen samanaikaiseen käyttäjälisenssiin. Tietokanta on käytettävissä osassa kirjaston tietokoneissa ja yhdessä opetusluokassa. Voitto+ tietokanta päivitetään manuaalisesti uuden levyn ilmestyttyä kaksi kertaa vuodessa. (Suomen Asiakastieto Oy: Tuotteet ja palvelut.)

Voitto+ tietokannasta ei ole tällä hetkellä verkossa toimivaa versiota. Palveluntarjoajalla on ollut mietinnässä verkossa toimiva versio tietokannasta, ja tulevaisuudessa myös verkossa toimiva tietokanta on mahdollinen. Tietokannasta on kuitenkin saatavilla myös versio, jossa käyttäjien määrää ei ole rajoitettu. (Peho 2013.)

4.2.1 Tarjottavissa oleva tieto

Voitto+ CD sisältää yritysten tilinpäätöstiedoista tuloslaskelman ja taseen sekä monipuolisesti eri tunnuslukuja. Tietokannasta löytyvät tunnusluvut ovat:

- liikevaihdon muutos %
- henkilökunnan lukumäärä
- liikevaihto/henkilö
- bruttotulos
- bruttotuloksen muutos
- bruttotulos/henkilö
- käyttökate %
- liikevoitto %
- quick ratio
- current ratio
- sijoitetun pääoman tuotto %
- kokonaispääoman tuotto %
- omavaraisuusaste %
- net gearing

- suhteellinen velkaisuus %
- käyttöpääoma %
- vaihto-omaisuus/liikevaihto %
- myyntisaamisten kiertoaika
- ostovelkojen kiertoaika. (Voitto+ CD-ROM 2012.)

Voitto+ tietokannan avulla yksittäisten yritysten tunnuslukuja ja menestystä voidaan verrata koko toimialan tunnuslukuihin. Voitto+ tietokannasta on saatavilla myös toimialojen tietoja ja tunnuslukuja. Toimialoilta saadaan tietoa liikevaihdosta, taseen loppusummasta, tilikauden tuloksesta, henkilöstömäärästä, liikevaihdosta suhteessa henkilöstömäärään, liikevoittoprosentista, sijoitetun pääoman tuottoasteesta, omavaraisuusasteesta, suhteellisesta velkaantumisasteesta ja quick ratiosta, joka kertoo yrityksen kyvyttä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan. Luvuista saadaan keskimäärä, mediaani, yläkvartiili ja alakvartiili. Lukuja voidaan tarkastella myös taulukkomuodossa. (Voitto+ CD-ROM 2012.)

4.2.2 Tietojen hakeminen

Voitto+ tietokannasta voidaan hakea yksittäisiä yrityksiä nimen, Y-tunnuksen tai osoitteen perusteella. Yrityksiä voidaan hakea myös toimialoittain, yhtiömuodoittain ja alueittain. Toimialoja tietokannassa on 843. Yrityksiä voidaan hakea myös kannattavuuden, maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja talousluokan mukaan arvioituna asteikoilla heikko, välttävä, tyydyttävä, hyvä tai erittäin hyvä. Yrityksiä voidaan hakea myös esimerkiksi eri liikevaihtoluokkien tai tilikauden tulosluokkien mukaan. Yrityksien hakutuloksia voidaan rajata myös eri tunnuslukujen mukaan. Tilinpäätökset voidaan siirtää Excel-taulukkoon, jolloin niitä voidaan käsitellä helposti. (Voitto+ CD-ROM 2012.)

4.2.3 Ominaisuudet

Voitto+ tietokantaa arvioidaan hyvän ohjelmiston ominaisuuksien kautta, joita ovat opittavuus, helppokäyttöisyys, tehokkuus, virheettömyys ja miellyttävyys. Voitto+ tietokanta on helposti opittavissa ja käytettävissä. Tietojen ja yritysten haku tapahtuu heti aloitussivulla valitsemalla halutut hakukriteerit. Valintoja voi halutessaan muokata vai-

vattomasti tai poistaa kaikki valinnat kerralla. Tulossivulla nähdään yrityslistan lisäksi yritysten liikevaihto, taseen loppusumma ja muutamia tunnuslukuja. Tällä tavoin nähdään heti silmäilemällä yritysten kokoluokka. Valitsemalla yritys päästään tarkennettuun tilinpäätökseen.

Voitto+ tietokanta toimii tehokkaasti. Ohjelma vastaa nopeasti, eikä sen käyttämisessä kulu turhaa aikaa. Voitto+ toiminee tehokkaasti siksi, koska tietokanta on asennettu tietokoneelle, eikä se siten ole riippuvainen esimerkiksi internet-yhteyden nopeudesta.

Voitto+ tietokannassa ei juurikaan ilmene virheitä. Jostain syystä ensimmäistä kertaa yrittäessä kirjautua sisään tietokantaan, se ilmoittaa kaikkien käyttöoikeuksien olevan sillä hetkellä käytössä. Kuitenkin heti uudestaan yrittäessä tietokantaan pääsee kirjautumaan sisälle. Muutoin tietokanta toimii virheettömästi.

Voitto+ tietokanta on ulkonäöltään selkeä, mutta ehkä hieman pitkästyttävä ja vanhanaikainen. Tietokannan sinisen sävyinen värimaailma on hillitty ja miellyttävä.

4.3 Tietokantojen vertailu ja kustannukset

Kohdistamiskone B2B on ensisijaisesti myyntiin ja markkinointiin käytettävä yritys- ja osoitetietokanta. Voitto+ tietokanta on yritys- ja tilinpäätöstietokanta. Tietokantojen käyttötarkoitukset eroavat toisistaan. Kohdistamiskone B2B:tä voidaan käyttää ennemminkin yritysten etsimiseen, kun taas Voitto+ tietokantaa voidaan käyttää tarkempaan taloudelliseen arviointiin. Kohdistamiskone B2B toimii rajoituksetta verkossa, kun taas Voitto+ tietokanta toimii vain osalla koulun tietokoneista, ja viidellä samanaikaisella käyttäjälisenssillä. Voitto+ tietokanta täytyy päivittää manuaalisesti kaksi kertaa vuodessa, joka on koettu vaivalloiseksi ja aikaa vieväksi. Kohdistamiskone B2B:n päivittäminen on palveluntarjoajan vastuulla.

Kohdistamiskone B2B:stä löytyvät muun muassa yritysten yhteystiedot, erilaisia tietoja yrityksestä kuten perustamisvuosi ja henkilöstön määrä, sekä joitakin taloudellisia tietoja ja tunnuslukuja. Yrityksistä löytyy myös sen menestyksestä kertova elinkaari-luokitus. Voitto+ tietokanta ei niinkään tarjoa yritysten yhteystietoja, vaan tarkempaa taloudellista tietoa, kuten tuloslaskelmat ja taseet sekä monipuolisesti eri tunnuslukuja.

Tietokannan avulla voidaan esimerkiksi arvioida eri toimialojen taloudellista menestystä ja yksittäisen yrityksen menestystä toimialaan nähden. Taloudellisen tiedon etsintään Voitto+ tietokanta soveltuu Kohdistamiskone B2B:tä paremmin.

Molemmista tietokannoista voidaan hakea yksittäisiä yrityksiä eri hakusanojen avulla, esimerkiksi nimen, osoitteen tai Y-tunnuksen mukaan. Molempien tietokantojen tarkennetun haun avulla voidaan hakua rajata useiden hakukriteereiden mukaan, jonka vuoksi on mahdollista saada hyvin rajattu haku halutunlaisista yrityksistä.

Tietokantojen ominaisuuksia vertaillen ja arvioitaessa on huomioitu hyvän tietokannan tai ohjelmiston ominaisuuksia. Arviointi on tehty satunnaiskäyttäjän näkökulmasta, ja saattaa erota sellaisen henkilön arvioinnista, joka käyttää tietokantoja useammin esimerkiksi työssään. Arviointi on siis käyttäjän tekemä subjektiivinen arviointi, johon vaikuttaa osaltaan esimerkiksi käyttäjän aikaisemmat kokemukset eri tietokannoista. Kuvioista 4 nähdään yhteenveto molempien tietokantojen ominaisuuksien arvioinnista.

	Kohdistamiskone B2B	Voitto+ CD
Opittavuus, helppokäyttöisyys	Perustoiminnot ovat helposti opittavissa ja käytettävissä, tarkennettu haku monimutkaisempi ja vaivalloisempi.	Helposti opittavissa ja käytettävissä, tarkankin haun tekeminen on helppoa.
Tehokkuus	Toimii tehokkaasti.	Toimii tehokkaasti eikä kuluta ylimääräistä aikaa.
Virheettömyys	Ajoittain ilmenee virhe, jossa kirjaa käyttäjän ulos tietokannasta eikä päästä kirjautumaan takaisin.	Pieni virhe aina yrittäessä kirjautua sisälle, toimii kuitenkin uudestaan yrittäessä.
Miellyttävyys	Ulkonäkö on miellyttävä ja selkeä, käytetyt värit ovat hillityn kauniit.	Ulkonäkö on selkeä, mutta hieman tylsä ja vanhanlainainen. Värimaailma on hillitty.

KUVIO 4. Yhteenveto tietokantojen ominaisuuksista

Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastossa seurataan e-aineistojen käyttöä, ja tietoja käytetään vuosittain aineistoja arvioitaessa. Aineistosta riippuen tietoa on kuitenkin saatavilla vaihtelevasti. Voitto+ tietokannasta ei ole saatavissa käyttäjätilastoja, mutta tietokannan käyttöä seurataan vuosittain tiedustelemalla opettajilta tietokannan käytöstä. Kohdistamiskone B2B:stä on saatavilla tietoa uloskirjauksista tietokannasta, tallennetuista kohderyhmistä ja selatuista tilastoista. Saatujen tietojen perusteella tietokannan käyttäminen on ollut vähäistä.

Kohdistamiskone B2B:n hinta on noin 3400 euroa vuodessa. Hinta on kiinteä vuosihinta, eli käyttämisestä ja haetuista tiedoista ei tule lisäkustannuksia. Voitto+ tietokannasta on saatavilla kertatilaukset, kevyen päivityksen tai normaalin päivityksen tilaukset. Kertatilaukset sisältävät vain uusimman Voitto+ CD:n, kevyen päivityksen tilaukseen sisältyy vuodessa yksi päivitetty CD ja normaalin päivityksen tilaukseen sisältyy vuodessa kaksi päivitettyä CD:tä. Päivityksien hinta määräytyy käyttäjien ja tulostusoikeuksien mukaan. (Suomen Asiakastieto Oy: Voitto+ esite.) Tampereen ammattikorkeakoulussa on normaalin päivityksen tilaus ja viiteen käyttäjään rajoitettu käyttäjälisenssi, jonka hinta on vuodessa noin 1000 euroa. Hinta on kiinteä, eli tietokannan käyttäminen ei vaikuta hintaan. Tietokannasta on mahdollista saada myös versio, jossa käyttäjien määrää ei ole rajoitettu. Rajoittamaton versio kustantaisi noin 800 euroa enemmän. (Peho 2013.)

Molempia tietokantoja vertaillen ja arvioitaessa voitaisiin sanoa, että tietokannat ovat päteviä siinä toiminnassa, mihin ne on tarkoitettu. Pääasiassa tietokannat ovat kuitenkin tarkoitettu käytettäväksi erilaisissa tilanteissa, vaikka molemmat ehkä luokitellaankin taloudellisen tiedon tietokannoiksi. Kohdistamiskone B2B on tarkoitettu pääasiassa myynnin ja markkinoinnin tarkoituksiin, esimerkiksi markkinoinnin kohderyhmien luomiseen, kun taas Voitto+ CD on puhtaammin taloudellista tietoa tarjoava tietokanta.

4.4 Muita taloudellisen tiedon tietokantoja

Opinnäytetyössä kartoitetaan, mitä muita taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja on Tampereen ammattikorkeakoulun käytössä olevien tietokantojen lisäksi. Tietokannoista selvitetään, mitä tietoa ne tarjoavat ja kuinka ne toimisivat oppilaitosympäristössä. Taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja ovat esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksen

Virre, Kauppalehden Tietopalvelut, Suomen Asiakastiedon Aarre.fi, Fonectan Finder Yritystieto ja Intellia.

Virre-tietopalvelu on Patentti- ja rekisterihallituksen yritystietokanta. Palvelusta on saatavilla esimerkiksi yrityksiä kaupparekisteri-, säätiörekisteri- ja yritys kiinnitysrekisteri-tietoja sekä tilinpäätöksiä. Palvelusta on mahdollista saada myös yritysten historiatietoa sekä lakaneiden yritysten tietoja. Palvelussa yritysten perustiedot, esimerkiksi yhteystiedot, ovat maksuttomia. Muut tiedot ovat maksullisia. Tuotteilla on yksikköhinnat, ja maksutapana on verkkomaksu pankkitunnuksilla tai luottokortilla. (Patentti- ja rekisterihallitus: Virre-tietopalvelu 2012.)

Kauppalehden Tietopalvelut palvelusta löytyvät muun muassa yritysten kaupparekisteritiedot ja -asiakirjat, vastuuhenkilöt, tilinpäätökset sekä luottotietoraportit. Tiedon tuottajia ovat esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallitus, Verohallinto, Suomen Asiakastieto Oy, Balance Consulting Oy sekä Tilastokeskus. (Kauppalehti: Tietopalvelut.) Kauppalehden Tietopalveluiden hinta määräytyy normaalisti kiinteästä lisenssimaksusta ja siihen lisättävästä veloituksesta haettujen dokumenttien mukaan. Oppilaitoksille he voivat kuitenkin tarjota palvelua kiinteällä vuosihinnonittelulla, sillä oppilaitokset useimmiten haluavat budjetoida menonsa tarkkaan etukäteen. Palveluun sisältyisi yritysten hakeminen nimellä, Y-tunnuksella tai kaupparekisterinumerolla, yrityksen laajat perustiedot, kaupparekisteritiedot, vastuuhenkilöt ja nimenkirjoittajat sekä tilinpäätökset Excel-muodossa noin 30 000 Balance Consultingin tietokannassa olevista yrityksistä. Palvelun käyttäjätunnus olisi esimerkiksi kirjaston käytössä tietyllä vastuuhenkilöllä. (Kolari 2013.)

Suomen Asiakastieto Oy tarjoaa Voitto+ tietokannan lisäksi Aarre.fi -palvelua. Aarre.fi palvelusta saadaan yritysraportteja, muun muassa luottotiedoista, luottoluokituksesta, taloudesta ja kaupparekisteritiedoista. Raportit tilataan ja niistä veloitetaan erikseen tilattujen raporttien mukaisesti. Aarre.fi -palvelussa on mahdollisuus sopimusasiakkuuteen, jossa vuosimaksu oikeuttaa rajoittamattomaan määrään käyttäjätunnuksia. Sopimusasiakas saa tilatuista raporteista hieman alennusta, mutta tilatuista raporteista veloitetaan joka tapauksessa erikseen. (Aarre.fi 2013; Suomen Asiakastieto Oy: Sopimusasiakkaan edut.)

Fonecta Oy tarjoaa julkista ja maksutonta Finder Yritystieto -palvelua. Palvelun perushaussa voidaan hakea yrityksiä nimen, toimialan, päättäjän tai Y-tunnuksen mukaan.

Palvelusta nähdään yritysten yhteystiedot, päättäjät, perustietoja yrityksen toiminnasta ja taloudellisia tunnuslukuja. Yrityksen toiminnasta nähdään perustietoja esimerkiksi toimialasta, aputoiminimistä, kotipaikasta ja perustamisvuodesta. Palvelussa nähtävillä olevia taloudellisia lukuja ovat liikevaihto, liikevaihdon muutosprosentti, tilikauden tulos, liikevoittoprosentti ja henkilöstömäärä. Taloudellisista luvuista nähdään vertailuluvut viideltä edelliseltä tilikaudelta. Palvelun kautta voidaan ostaa syventäviä lisätietoja esimerkiksi taloudellisista tunnusluvuista, kaupparekisteritiedoista, riskiluokituksesta ja tilinpäätöstiedoista. (Fonecta Oy: Finder Yritystieto 2013.)

Intellia Oy:n yritystietokannassa on saatavilla esimerkiksi kohderyhmätyökalu, arvo-päättäjälukitus ja luottoluokitustietoja. Tietokannasta saadaan yritysten yhteystietoja ja yrityksiä luokittelevaa tietoa, muun muassa toimiala, liikevaihtoluokka, henkilökuntaluokka, luottoluokitusluokka sekä tilinpäätöksen jättäneistä yrityksistä, joita on noin 140 000, taloudellisia tunnuslukuja. Lisähinnasta on saatavilla myös tarkat tilinpäätöstiedot. Tietokanta toimii käyttäjätunnuksien avulla, joita on mahdollista saada yhdet tai useammat. Myös intranetin kautta toimiva tietokanta on teoriassa mahdollinen, mutta sellaista palveluntarjoaja ei ole vielä toteuttanut. Tietokannalla on kiinteä vuosihinta. Lisäpalveluista, esimerkiksi tietojen siirtämismahdollisuudesta Excel-tiedostoon veloitetaan lisähinta. (Hakkarainen 2013.)

Käsitellyistä tietokannoista Patentti- ja rekisterihallituksen Virre, Kauppalehden Tietopalvelut ja Asiakastiedon Aarre.fi ovat puhtaammin taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja. Tietokannoista on saatavilla esimerkiksi raportteja kaupparekisteritiedoista, luottoluokituksesta ja tilinpäätöksistä. Fonectan Finder Yritystieto ja Intellia ovat ennemminkin yritys- ja yhteystietoja tarjoavia tietokantoja. Myös Finder Yritystiedosta ja Intelliasta on saatavilla perustietoja yrityksen taloudellisesta tilasta, mutta tarkempaa taloudellista tietoa saadaan Virrestä, Tietopalveluista ja Aarre.fi:stä. Virre ja Aarre.fi veloittavat palvelusta haettujen dokumenttien mukaan, Tietopalvelut ja Intellia veloittavat kiinteän vuosimaksun mukaan ja Finder Yritystieto on maksuton. Tietopalvelut, Aarre.fi ja Intellia toimivat käyttäjätunnuksilla, kun Virre ja Finder Yritystieto eivät vaadi tietokantaan kirjautumista.

5 TARPEIDEN KARTOITUS

Opinnäytetyön tärkein tavoite on saada selville, mitä tietotarpeita opintojaksoilla on taloudelliselle tiedolle ja miten nykyinen taloudellisen tiedon tarjonta vastaa käyttäjien tarpeita. Jotta käyttäjien taloudellisen tiedon tarpeita saadaan selvitettyä, suoritetaan pienimuotoinen laadullinen tutkimus, jota käsitellään tässä osiossa. Osiossa käsitellään yleisesti laadullista tutkimusta, tutkimuksen toteuttamista, saadun aineiston analysointia ja tutkimuksen arviointia. Osiossa käsitellään myös tutkimuksesta saatuja tuloksia.

5.1 Laadullinen tutkimus

Taloudellisen tiedon tarpeiden kartoitusta varten suoritetaan pienimuotoinen kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Yksinkertaisimmillaan laadullinen tutkimus ymmärtää aineiston ja analyysin muodon ei-numeraaliseksi kuvaukseksi (Eskola & Suoranta 2000, 13). Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 152). Laadullinen tutkimus soveltuu käytettäväksi erityisesti silloin, kun ollaan kiinnostuneita tapahtumien yksityiskohtaisista rakenteista, ei niinkään niiden yleisluonteesta tai jakaantumisesta. (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen & Saari 1994, 12–13.) Laadullisen tutkimuksen yhteydessä käytetään hypoteesittomuuden käsitettä, joka tarkoittaa sitä, että tutkijalla ei ole vahvoja ennako-oletuksia tutkimuksen tuloksista. Aineiston tehtävänä ei ole niinkään todistaa hypoteeseja, vaan keksiä hypoteeseja. Aineiston avulla tutkija oppii uutta ja löytää uusia näkökulmia. (Eskola & Suoranta 2000, 19–20.)

Opinnäytetyön ensisijaisena tavoitteena on selvittää, vastaako nykyinen taloudellisen tiedon tarjonta käyttäjien tarpeita. Työssä päädyttiin laadulliseen tutkimukseen, koska käyttäjiltä haluttiin mahdollisimman kokonaisvaltaista ja yksityiskohtaista tietoa taloudellisen tiedon tarpeista. Vaihtoehtoisesti tutkimus olisi voitu suorittaa määrällisenä tutkimuksena esimerkiksi koko henkilöstölle tai opiskelijoille. Tällöin tutkimus olisi ennemminkin vastannut kysymykseen, kuinka monet ylipäätään käyttävät taloudellisen tiedon tietokantoja. Ensisijaisesti halutaan kuitenkin selvittää, mitä tarpeita käyttäjillä on taloudellisesta tiedosta ja tähän laadullinen tutkimus soveltuu paremmin.

5.1.1 Toteutus

Yksinkertaisimmillaan laadullinen aineisto tarkoittaa tekstiaineistoa. Teksti voi olla syntynyt esimerkiksi haastattelemalla ja havainnoimalla, päiväkirjoista, omaelämänkerroista tai kirjeistä. Aineisto on voinut syntyä tutkijasta riippuen tai riippumatta. (Eskola & Suoranta 2000, 15.) Laadullisen tutkimuksen aineiston hankinnassa käytetään laadullisia menetelmiä, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi teemahaastattelu, osallistuva havainnointi ja ryhmähaastattelut. Laadullisessa tutkimuksessa korostetaan itse tutkijaa aineiston kerääjänä, sillä ihminen on joustava sopeutumaan erilaisiin ja muuttuviin tilanteisiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 155.)

Laadullisessa tutkimuksessa perehdytään usein vain pieneen määrään tapauksia ja pyritään analysoimaan niitä mahdollisimman perusteellisesti. Aineiston kriteerinä ei siten ole määrä, vaan laatu. Kohdejoukko valitaan harkinnanvaraisesti, eikä satunnaisotannalla. Kohdejoukkoa valittaessa otetaan huomioon tutkittava kohde, ja valitaan tutkittavat määriteltujen ominaisuuksien mukaan. (Eskola & Suoranta 2000, 18.) Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että valituilla henkilöillä on mahdollisimman paljon kokemusta ja tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Kohdejoukon valintaa rajoittavat yleensä tutkimuksen resurssit, kuten aika ja raha. Resurssit tai niiden rajallisuus eivät liity pelkästään aineiston kokoamiseen vaan myös analyysiin. Opinnäytetyön tai muun lopputyön laadullisen tutkimuksen aineiston koko on tyypillisesti pieni tai vähäinen verrattuna määrälliseen tutkimukseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85.)

Tässä tutkimuksessa päädyttiin valitsemaan tutkittavia, jotka ovat aiemmin käyttäneet taloudellista tietoa tarjoavia tietokantoja. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena oli myös vertailla ohjelmia keskenään. Valitsemalla tutkittavia, jotka ovat aiemmin käyttäneet tietokantoja, saadaan myös tietoa käyttäjien mielipiteistä ja kokemuksista tietokannoista. Tutkittavat pystyvät myös nykyisiä tietokantoja tuntiessaan arvioimaan, vastaavatko nykyiset tietokannat taloudellisen tiedon tarpeita. Tutkimusta varten valittiin kolme Tampereen ammattikorkeakoulun opettajaa, yksi tietokantoja käyttänyt opiskelija ja yksi yrityksen edustaja. Toimeksiantajan tiedon mukaan tutkimukseen valitut opettajat ovat varmasti käyttäneet kyseisiä taloudellisen tiedon tietokantoja, joten heillä on tietoa tietokannoista. Opettajat tietävät parhaiten, mitä tietoa opintojaksoilla tarvitaan. Tutkimuksen suorittajan tiedon mukaan myös opiskelija on käyttänyt kyseisiä tietokantoja.

Tutkimukseen otettiin mukaan opiskelija, sillä hän on äskettäin käyttänyt tietokantoja, joten hän pystyy kertomaan hyvin tietokantojen ominaisuuksista. Myös yrityksen edustaja on käyttänyt taloudellisen tiedon tietokantoja. Yrityksen edustaja valittiin, sillä tutkimukseen halutaan saada myös yritysälämän näkökulmaa taloudellisen tiedon tarpeista ja tietokantojen käyttämisestä. Tutkittavien määrän arveltiin olevan riittävä käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tutkittavilta arveltiin myös saatavan riittävästi tietoa tietokannoista.

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi valittiin haastattelu. Haastattelun ideana on yksinkertaisesti ottaa tutkittavien ajatuksista ja mielipiteistä selvää kysymällä. Haastattelu on vuorovaikutusta, jossa osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Haastattelu ei välttämättä tarkoita perinteistä kysymys-vastaus-haastattelua, vaan haastattelu voi olla enemmän myös keskustelunomaista. (Eskola & Suoranta 2000, 85; Tuomi & Sarajärvi 2009, 72.) Aineistonkeruumenetelmäksi valittiin haastattelu, koska sen avulla saadaan yksityiskohteisempaa tietoa, kuin esimerkiksi lomakekyselyllä. Koska tutkimusta varten valittiin melko pieni määrä tutkittavia, saadaan heiltä haastattelun avulla perusteellisemmin tietoa. Itse haastattelutilanteessa pystytään myös tarvittaessa tarkentamaan tai selittämään kysymyksiä, ja kysymään tilanteesta syntyneitä lisäkysymyksiä.

Tutkimuksen haastattelutyypiksi valittiin puolistrukturoitu haastattelu. Puolistrukturoidussa haastattelussa käytetään valmiiksi laadittua kysymysrunkoa, jossa kysymysten muotoilu ja kysymysjärjestys on sama kaikille haastateltaville. Haastateltaville ei kuitenkaan tarjota valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan he voivat vastata omin sanoin. (Eskola & Suoranta 2000, 86.) Haastattelutyypiksi valittiin puolistrukturoitu haastattelu, koska haastattelun kysymysrunko haluttiin laatia valmiiksi, jotta haastatteluissa saadaan käsiteltyä kaikki halutut aiheet ja kysymykset. Haastattelut myös onnistuvat oletettavasti valmiin kysymysrungon avulla sujuvammin ja tehokkaammin. Haastatteluiden kysymysrunko löytyy liitteestä 1.

5.1.2 Analysointi

Laadullisen aineiston analyysin tarkoituksena on luoda aineistosta selkeämpi ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Aineistoa tiivistämällä pyritään luomaan hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä, kuitenkin kadottamatta sen sisältämää in-

formaatiota. (Eskola & Suoranta 2000, 137.) Laadullisessa tutkimuksessa aineistosta ei tehdä yleistäviä päätelmiä. Tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. Yksittäisiä tapauksia kyllin tarkasti tutkimalla saadaan myös näkyviin se, mikä ilmiössä on merkittävää ja toistuu usein tarkasteltaessa ilmiötä yleisellä tasolla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 155, 171.)

Haastattelut puretaan litteroimalla. Litteroinnilla tarkoitetaan aineiston puhtaaksi kirjoittamista sanasta sanaan. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 138–140.) Suoritetut haastattelut litteroidaan, jotta tuloksien etsiminen ja analysointi olisi helpompaa. Haastatteluita ei kuitenkaan litteroida täysin sanasta sanaan, sillä tässä tutkimuksessa esimerkiksi kielelliset ilmaukset eivät ole merkityksellisiä. Haastateltavien määrä ei ole suuri, joten puhtaaksi kirjoittaminen ei ole liian työlästä.

Tyypillisesti laadullisessa tutkimuksessa käytetään induktiivista, eli aineistolähtöistä analyysiä. Aineistolähtöisessä analyysissä aineiston yksittäisistä havainnoista edetään yleisempiin väitteisiin. Tutkijan tarkoituksena on löytää aineistosta uusia seikkoja, joten tutkimuksen lähtökohtana on aineiston monipuolinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Tutkija ei määrää, mikä on tärkeää. (Eskola & Suoranta 2000, 83; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 155.)

5.1.3 Arviointi

Tutkimuksessa pyritään välttämään virheitä, mutta silti tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Tämän vuoksi tutkimuksissa pyritään arvioimaan tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuutta arvioitaessa käytetään usein termejä reliabelius ja validius. Reliabelius tarkoittaa tulosten toistettavuutta, eli tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tarkka kuvaus tutkimuksen toteuttamisen kaikista vaiheista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 216–217.)

Aineiston keruun laadukkuutta voidaan tavoitella tekemällä mahdollisimman hyvä haastattelurunko. Kuitenkaan kaikkeen ei voida varautua ennalta, ja itse haastattelutilanteessa saattaa ilmetä esimerkiksi lisäkysymyksiä. Laadukkuutta voidaan parantaa myös

haastattelukoulutuksella. Itse haastattelutilanteessa laadukkuutta voidaan parantaa huolehtimalla tallennusvälineiden toimivuudesta. Aineiston litterointi tulisi tehdä mahdollisimman nopeasti haastattelun jälkeen. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 184–185.) Haastatteluiden kysymysrunko pyrittiin tekemään mahdollisimman kattavaksi. Kuitenkin itse haastattelutilanteissa esitettiin joitain tarkentavia kysymyksiä. Lisäksi joihinkin kysymyksiin saatiin vastaukset jo toisten kysymyksen aikana, joten kysymysrunkoa ei voitu seurata tarkkaan. Vaikka haastattelijalla ei ollut paljoakaan kokemusta haastatteluiden järjestämisestä, onnistuivat ne kuitenkin hyvin. Kokemus haastatteluista olisi ehkä kuitenkin parantanut niiden sujuvuutta. Haastatteluiden tallennusvälineet toimivat moitteettomasti ja haastattelut litteroitiin lähes välittömästi haastatteluiden järjestämisen jälkeen.

5.2 Tutkimuksen tulokset

Taloudellisen tiedon tarpeiden kartoittamiseksi haastateltiin kolmea opettajaa, yhtä opiskelijaa ja yhtä yrityksen edustajaa. Haastatteluiden tarkoituksena oli selvittää, mitä taloudellista tietoa käyttäjät tarvitsevat, miten nykyisin käytössä olevat taloudellisen tiedon tietokannat vastaavat käyttäjien tarpeeseen, mitä muita tietokantoja käyttäjät ovat käyttäneet taloudellisen tiedon etsinnässä ja kuinka tyytyväisiä käyttäjät ovat tietokantoihin.

Taustatietoina haastatelluilta opettajilta kysyttiin, mitä opintojaksoja tai oppiaineita he opettavat. Haastatellut opettajat ovat liiketalouden koulutusohjelman opettajia. Kaksi haastatelluista on taloushallinnon opettajia, jossa he ovat suuntautuneet erityisesti kirjanpidon, johdon laskennan, palkanlaskennan ja toiminnanohjausjärjestelmien opetukseen. Yksi haastatelluista on opettanut myös tilinpäätösanalyysi opintojaksoa, ja lisäksi hän ohjaa opinnäytetöitä. Yksi haastatelluista on opettanut ensimmäisen vuositason liiketalouden opintojaksoa, jossa opiskelijat tekevät liiketoimintasuunnitelmia oppiyrityksilleen. Lisäksi hän on opettanut laadunhallinnan ja projektijohtamiseen liittyviä opintojaksoja. Haastateltu opiskelija on liiketalouden opiskelija. Haastateltu yrityksen edustaja on työskennellyt myynnin ja markkinoinnin tehtävissä.

Kaksi haastatelluista opettajista on käyttänyt Voitto+ tietokantaa. Opintojaksolla tietokantaa ovat käyttäneet erityisesti opiskelijat, ja opettajat ovatkin kehottaneet opiskelijoita käyttämään Voitto+ tietokantaa itsenäisesti. Yksi haastatelluista opettajista on käyttä-

nyt Kohdistamiskone B2B:tä. Opettaja ei kuitenkaan käytä tietokantaa aktiivisesti, vaan hyvin satunnaisesti. Hänelle riittää ennemminkin tietokannan olemassaolon tiedostaminen. Myös hänen opintojaksoillaan opiskelijat ovat käyttäneet tietokantaa itsenäisesti tarvittaessa. Yrityksen edustaja on käyttänyt taloudellisen tiedon hankinnassa Kauppalehden Tietopalveluita. Kauppalehden Tietopalvelut tarjoaa viralliset ja alkuperäiset kaupparekisterin asiakirjat, esimerkiksi tilinpäätökset ja kaupparekisteriotteet. Lisäksi yrityksen edustaja on käyttänyt Fonectan Kohdistamiskone B2B:tä ja Intellian vastaavaa yrityshakupalvelua.

5.2.1 Taloudellisen tiedon tarpeet

Opintojaksoilla tarvitaan tällä hetkellä toimialatilastoja. Tietyille toimialoille on esimerkiksi etsitty tyypillisiä käyttökatteita tai muita taloudellisia tunnuslukuja. Opintojaksoilla on myös yleisesti katsottu, kuinka jokin toimiala menestyy tai on kehittynyt. Opintojaksoilla on myös voitu katsoa, kuinka jokin yritys on menestynyt suhteessa koko toimialaansa tai muihin toimialansa yrityksiin.

Opintojaksoilla on myös tarvetta kokonaisten tilinpäätöksien saamiseen. Kokonaisia tilinpäätöksiä käytetään esimerkkinä yritysten laatimista tilinpäätöksistä. Opiskelijoiden kannalta on paljon mielenkiintoisempaa tutkia jonkin oikean tai tutun yrityksen tilinpäätöstä, kuin esimerkiksi keksittyä tilinpäätöstä. Haastateltavan mukaan tarvetta ei kuitenkaan välttämättä ole sellaiselle palvelulle, jossa kaikki tilinpäätökset olisivat koko ajan saatavilla. Voitto+ tietokantaa onkin käytetty kokonaisten tilinpäätöstietojen hakemiseen. Tietokantaa on käytetty tilinpäätösanalyysi opintojaksolla, jossa opiskelijat ovat tehneet tilinpäätöstietojen pohjalta tilinpäätösanalyysjä ja laskeneet taloudellisia tunnuslukuja haluamistaan yrityksistä. Tietokannasta saadaan myös valmiita tunnuslukuja, mutta ideana on ollut juurikin itse laskea tunnusluvut oppimistarkoituksessa, jolloin valmiita tunnuslukuja ei ole tarvittu. Opiskelijat ovat kuitenkin voineet verrata laskemiseen tunnuslukuja tietokannasta löytyviin tunnuslukuihin.

Taloudellista tietoa on tarvittu lisäksi opinnäytetöitä tehdessä. Eräs opiskelija oli käyttänyt Voitto+ tietokannasta löytyviä tunnuslukuja opinnäytetyössään. Kyseisessä opinnäytetyössä itse tunnuslukujen laskeminen ei ollut merkityksellistä, ja niiden laskeminen olisi ollut todella vaikeaa ja työlästä esimerkiksi monien tase-erien vuoksi. Opiske-

lijalle oli hyödyllistä, että hän sai valmiit tunnusluvut tietokannasta. Yksi haastatelluista mainitsi, että jos opiskelija tekee toimeksiantajalle opinnäytetyössä esimerkiksi kilpailija-analyysiä, tulee toimeksiantajalla olla resursseja hankkia tarvittavaa lisätietoa. Opiskelijan ei välttämättä tässä tilanteessa tarvitse hankkia tietoa itse omista lähteistään.

Opiskelijat ovat käyttäneet Voitto+ tietokantaa itsenäisesti kurssin puitteissa, mutta tietokantaa ei ole käytetty yhteisesti ryhmässä, eikä erityistä tarvettakaan ole ollut. Jos tietokantaa käytettäisiin ryhmässä, olisi hyvä, että jokainen pystyisi käyttämään tietokantaa. Tällä hetkellä tämä ei olisi mahdollista rajoitettujen käyttömahdollisuuksien vuoksi. Tietokanta on ollut yksi mahdollinen lähde tietojen hakemiseen, ja opiskelijat ovat käyttäneet tietokantaa omalla ajallaan. Koska opiskelijat ovat voineet käyttää tietokantaa halutessaan ja omalla ajallaan, eivät rajoitetut käyttömahdollisuudet ole olleet ongelma. Opiskelijoille on annettu vapaat kädet tietojen hakemiseen ja lähteiden valintaan, ja monet ovatkin saaneet tilinpäätöstietoja tutuilta yrityksiltä, omalta työnantajaltaan tai hakeneet internetistä. Toinen haastateltava kertoi suositelleensa tietokannan käyttämistä opiskelijoille, joista aktiivisimmat ovatkin käyttäneet ohjelmaa case-tehtävissä. Opiskelijoita on opastettu kysymään tietokantojen käytöstä tarkemmin kirjastosta.

Harjoitustehtävissä Voitto+ tietokannasta on voitu hakea kilpailijoiden tilinpäätöstietoja, jolloin on voitu tehdä kilpailijavertailua. Opiskelija on esimerkiksi voinut katsoa, kuinka kilpailevat yritykset ovat menestyneet, jos opiskelijalla on ollut käytössään jonkin tutun yrityksen tilinpäätös. Kilpailijavertailussa tietokanta on palvellut hyvin.

Voitto+ tietokannasta puuttuvat yritysten tilinpäätöksien liitetiedot, jotka olisivat hyödyllisiä esimerkiksi harjoitustöitä tehdessä. Tilinpäätöksien liitetiedoista löytyy esimerkiksi tietoja oman pääoman muutoksista, poistoista ja henkilöstön määrästä. Tilinpäätöksien liitetiedot ovat myös julkisia ja saatavissa esimerkiksi Kauppalehden Tietopalvelusta tilaamalla kokonaisen tilinpäätöksen.

Kohdistamiskone B2B:tä on käytetty apuna oppiyritysten liiketoimintasuunnitelmia tehtäessä. Tietokannan avulla voidaan tehdä ympäristö- ja kilpailija-analyysejä samalla toimialalla toimivista yrityksistä. Tietokannasta on haettu myös yritysten yhteystietoja ja katsottu tietokannasta löytyviä taloudellisia tunnuslukuja. Tunnuslukujen avulla voidaan arvioida yrityksen volyymia. Opintojaksoilla on myös hyödynnetty Fonectan jul-

kista Finder yrityshakua. Kohdistamiskone B2B:stä on löytynyt tarvittavasti ja riittävästi tietoa opintojaksojen tämän hetkisiin tarpeisiin, eikä mitään puutteita ole ilmennyt. Haastatellun mielestä käytössä olevat tietokannat ovat hyviä ja riittäviä perusopetuksen kannalta. Haastateltava kuitenkin mainitsi, ettei hänellä ole tarkkaa tietoa, mitä kaikkea tietoa tietokannasta on saatavilla lisenssimaksujen puitteissa.

Haastatellut haluaisivat käyttöönsä ajantasaista tietoa. Voitto+ tietokannan osalta ajantasainen tieto puuttuu, sillä tietokanta täytyy päivittää manuaalisesti kaksi kertaa vuodessa. Tietokannan päivittäminen on hankalaa ja työlästä, ja tietokanta saattaakin olla pitkiä aikoja päivittämättä. Olisi hyvä, jos tietokantaa voitaisiin käyttää verkossa, ilman rajoitettuja käyttömahdollisuuksia. Tällöin myös päivittäminen olisi palveluntarjoajan vastuulla.

Yrityksen edustaja on etsinyt tietokannoista tietoa yritysten liikevaihdosta ja myynnistä, tuloksesta, taseesta, henkilöstön määrästä ja kasvuvauhdista. Lisäksi hän on etsinyt tietoa toimialoista. Palveluntarjoajasta riippuen on etsitty joko virallisia kaupparekisteritietoja tai niistä suodatettuja tietoja. Tietoja on käytetty ainakin yrityksen taloudellisen aseman, avainhenkilöiden taustan ja verovelkavastuun selvittämiseen sekä yrityksen virallisten omistus- ja yhteystietojen etsimiseen. Tietoja voidaan hyödyntää myynnissä, asiakkaan taloudellisen aseman ja asiakkaan luotettavuuden arvioimisessa sekä asiakkaan kytkösten arvioinnissa.

5.2.2 Muut tiedonlähteet

Yksi haastatelluista on käyttänyt Aalto-yliopiston kirjaston tarjoamaa Yrityspalvelin hakemistoa, jossa on saatavilla yritysten vuosikertomuksia. Hakemistosta löytyy kuitenkin vain suurien yritysten vuosikertomuksia, joista löytyy usein esimerkiksi valmiiksi laskettuja tunnuslukuja. Useimmiten halutaan kuitenkin käyttää pienempien yritysten tilinpäätöksiä, joten suurten yritysten vuosikertomukset eivät vastaa tarvetta. Aalto-yliopiston kirjaston Yrityspalvelin hakemistoa ei ole päivitetty vuoden 2009 jälkeen, joten ajankohtaista tietoa ei hakemistosta ole saatavilla (Aalto-yliopiston kirjasto 2009). Jos käyttäjä ei tarvitse ajankohtaista tietoa, vaan haluaa esimerkiksi vain katsoa millaisia ovat suurien yritysten vuosikertomukset, on Yrityspalvelin hakemisto hyvä väline vuosikertomuksien keskitettyyn hakemiseen.

Opintojaksoilla on käytetty Finnveran tarjoamia tilastoja, joita saadaan työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä Toimiala Online -palvelusta. Tilastoja on helppo käyttää yhdessä opiskelijoiden kanssa, sillä ne ovat internetissä kaikille vapaasti saatavilla. Toimiala Onlinen ongelmana on tietojen hidas päivittyminen. Esimerkiksi vuoden 2012 tietoja ei välttämättä ole vielä saatavilla, vaan vuodelle 2012 löytyy edelleen pelkät ennusteet. Tilastoja voidaan päivittää vasta sen jälkeen, kun yritykset itse ilmoittavat tietonsa patentti- ja rekisterihallitukseen. Yritykset saattavat ilmoittaa tietonsa hitaasti, ja senkin jälkeen tietojen päivittäminen saattaa viedä aikaa. Tietokanta olisi todella käytännöllinen, jos se olisi enemmän ajan tasalla.

Yksi haastateltu on käyttänyt paljon internetistä yrityksiltä saatavaa tietoa, esimerkiksi yritysten omilta internetsivuilta saatavia tilinpäätöstietoja. Haastateltu kertoi, että nykyisin hänen tarpeisiinsa riittää internetistä ilmaiseksikin löytyvä tieto. Haastateltu itse on käyttänyt todella harvoin maksullisia tilinpäätöstietojen tarjoajia, kuten Kauppalehden Tietopalvelua tai Asiakastiedon palveluita. Haastateltu ei ole kuullut ja arveleekin, että opiskelijat eivät myöskään tilaa kokonaisia yksittäisiä tilinpäätöksiä. Toinen haastatelluista taas kertoi, ettei ole juurikaan käyttänyt internetistä ilmaiseksi löytyvää tietoa. Kokonaisia tilinpäätöksiä ei välttämättä löydy yritysten internetsivuilta, vaan useimmiten sivuilta löytyy esimerkiksi jonkinlainen kooste tai yleinen kuvaus yrityksen taloustilanteesta. Useimmiten tarvetta on kuitenkin juuri kokonaisille tilinpäätöksille.

Kohdistamiskone B2B:tä käyttänyt haastateltu kertoi, ettei tietokanta ole ensisijainen tiedonlähde. Opiskelijat etsivät tietoa useimmiten ensimmäiseksi verkosta ja mikäli tarvittavaa tietoa ei löydy, opettaja ohjaa opiskelijat käyttämään tietokantaa. Oppiminen perustuu suurelta osin ongelmanratkaisuun, joten opiskelijoiden pitää itse oivaltaa, mistä tietoa löytyy. Itse oivaltamisella saadaan paljon suurempi hyöty, kuin esimerkiksi ulkoa oppimalla. Opiskelijat oppivat, että tietoa voi löytyä monesta eri informaatiokanavasta ja opiskelijat voivat löytyä itselleen sopivimman kanavan. Tämän vuoksi tietokannasta ei kerrota opintojakson alussa, vaan vasta myöhemmin tarvittaessa. Opintojaksoilla ei ole seurattu, kuinka paljon tietokantaa on käytetty. On ollut riittävää, että oppimistehtävissä etsitty ja tarvittu tieto on löydetty jotakin informaatiokanavaa hyödyntäen.

Yksi haastateltu kertoi aiemmin yritys-elämässä käyttäneensä Asiakastiedon palveluita taloudellisen tiedon hakemiseen. Asiakastiedolta haettiin yritysten kokonaisia tilinpäätöksiä.

töstietoja. Kaksi haastatelluista kertoi aiemmin käyttäneensä luottotietoyritysten tarjoamia luottotietorekistereitä. Luottotietoyrityksiltä haettiin esimerkiksi asiakkaiden tai toimittajien luottotietoja. Opetuksessa tällaista tietoa ei kuitenkaan tarvita, vaan opiskelijoille on riittävää tiedostaa ohjelmien olemassaolo ja se, että yritykset käyttävät kyseisiä tietokantoja. Opiskelijoille on hyödyllistä myöhemmin työelämässä, että he ovat opiskeluvaiheessa tiedostaneet millaista tietoa on saatavilla ja mistä tietoa etsitään. Jos työelämässä tulee samanlainen tilanne, jossa täytyy etsiä tietoa, osaavat opiskelijat etsiä tarvittavaa tietoa aktiivisesti käyttämällä tietokantoja.

Yrityksen edustaja kertoi, ettei käytä juurikaan internetistä ilmaiseksi löytyvää tietoa. Ilmaistietojen hyödynnettävyys on rajallista ja tietojen oikeellisuudesta ei ole takeita. Tämän vuoksi tietojen käyttäminen ei ole kovin ammattimaista. Ilmaistietojen avulla voidaan kylläkin saada nopeasti arvio toimialasta tai esimerkiksi yrityksen perustiedot ja yhteystiedot. Yrityksen edustaja mainitsi kuitenkin, että myös maksullisilla palveluilla on heikkoutensa. Maksullisissa palveluissa virheiden määrä on yllättävän suuri esimerkiksi henkilöstön määrässä. Myös tietojen ajantasaisuus on ongelma ja esimerkiksi konsernin sisäisten tilinpäätössiirtojen aiheuttamat harhat.

5.2.3 Tietokantojen käyttäminen ja ominaisuudet

Haastatellut taloushallinnon opettajat eivät olleet käyttäneet Voitto+ tietokantaa äskettäin. Yksi haastateltava oli itse käyttänyt Voitto+ tietokantaa useita vuosia sitten mutta muisti, että oli ongelmallista, että tietokantaa pystyi käyttämään vain kirjastossa. Myöskään toinen haastateltavista ei ollut pitkään aikaan itse käyttänyt tietokantaa. Haastateltava kuitenkin kertoi, ettei ole kuullut opiskelijoilta, että tietokannan käyttämisessä olisi ollut ongelmia. Ne opiskelijat, jotka ovat tietokantaa käyttäneet, ovat saaneet sieltä etsimänsä tiedon.

Kohdistamiskone B2B:tä käyttänyt opettaja oli tyytyväinen tietokantaan. Tietokannan käyttäminen on helppoa ja käyttäjäystävällistä. Useimmiten kaikki tietokannat ovat käyttäjäystävällisiä, ja kun oppii käyttämään yhtä tietokantaa, on myös muiden käyttämisen oppiminen helpompaa. Tietokantojen käyttämisen oppiikin parhaiten kokeilemalla. Tietokantojen käyttämisessä haastetta tulee ennemminkin siitä, että oppii löytämään

oikean paikan, mistä itse tietokantoja pääsee käyttämään. Tietoa tarvitsevat ovat kuitenkin aina löytäneet etsimänsä tiedon, eikä suurempia ongelmia ole ollut.

Tarkemmin tietokantojen ominaisuuksista haastateltiin yhtä opiskelijaa, joka oli käyttänyt ohjelmia äskettäin. Opiskelija ei käytä ohjelmia usein, vaan hyvin satunnaisesti. Opiskelijan mielestä Voitto+ tietokannan käyttäminen on melko helppoa. Varsinkin ensimmäisellä tietokannan käyttökerralla tietokannan käyttöohjeita täytyy tutkia, jotta käyttäminen helpottuu. Tietokannan peruskäyttäminen on helppoa ja selkeää, ja tietokannasta etsitty tieto löytyy helposti. Tietokanta toimii tehokkaasti ja vastaa hyvin kommentoihin eikä tietokannan käyttäminen ei vie ylimääräistä aikaa. Tietokantaa käyttäessä ei ole ilmennyt virheitä, mutta tietojen siirtäminen Excel-taulukkoon on hieman hankalaa. Esimerkiksi tilinpäätöstä siirtäessä Excelliin tietokanta ei anna ilmoitusta ovatko tiedot siirtyneet Excel-taulukkoon. On kuitenkin todella hyvä, että tiedot ylipäättään voidaan siirtää Excel-taulukkoon, sillä tämä helpottaa esimerkiksi analyysien tekemistä. Tietokannan ulkonäkö on melko vanhanaikainen ja myös hieman sekava. Esimerkiksi hakukomentopainike on huomaamaton ja hieman epäloogisessa paikassa.

Verrattuna Voitto+ tietokantaan Kohdistamiskone B2B:n käyttäminen on vaikeampaa. Tietokannan käyttäminen vaatii enemmän tutustumista ohjeisiin. Varsinkin ensimmäisellä kerralla tietokannan käyttäminen on hankalaa ja vaatii tarkkaa tutustumista käyttöohjeisiin. Tietokannan käyttäminen helpottuu kuitenkin kun sitä käyttää useammin. Yksittäisen yrityksen hakeminen on yksinkertaista, mutta tarkempi haku, esimerkiksi toimialan hakeminen on monimutkaisempaa ja epäselvempää. Tietokanta toimii tehokkaasti ja vastaa kommentoihin nopeasti. Suoranaisia virheitä tietokannan käyttämisessä ei ilmennyt, mutta tarkennetun haun tekeminen on ollut hieman ongelmallista. Haussa on todella paljon eri hakukriteerivaihtoehtoja, jolloin oikeiden kriteerien valitseminen voi olla hankalaa. Kohdistamiskone B2B:n ulkonäön yleiskuva on moderni ja hieno. Ulkonäkö on kuitenkin hieman monimutkainen ja ei kovin selkeä, sillä esimerkiksi etusivulla on todella paljon eri toimintoja.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

6.1 Johtopäätökset

Tampereen ammattikorkeakoulussa on ehdottomasti tarvetta taloudellisen tiedon tietokannoille. Opintojaksoilla tarvittavaa taloudellista tietoa ovat erityisesti kokonaiset tilinpäätökset ja toimialatilastot. Toiveena olisi erityisesti mahdollisuus saada ajantasaista tietoa.

Voitto+ tietokantaan ollaan oltu suhteellisen tyytyväisiä. Tietokannasta on saatavilla juuri tarvittavat ja eniten käytetyt tilinpäätöstiedot sekä toimialatilastot. Voitto+ tietokantaa ei kuitenkaan ole käytetty toimialatilastojen etsintään, vaan siihen on käytetty Toimiala Online -palvelua. Käyttäjät eivät välttämättä tiedä, mitä kaikkea tietoa tietokannasta olisi saatavilla. Lisäksi tietokantaa on käytetty apuna opinnäytetöitä ja kilpailijavertailua tehdessä. Tietokannasta saadaan pienempien yritysten tilinpäätöstietoja, joita käytetään useimmiten opintojaksoilla ja harjoitustehtäviä tehdessä. Pienen tutustumisen jälkeen tietokannan käyttäminen on helppoa, vaikkakin ulkonäöltään tietokanta on hieman vanhanaikainen ja sekava. Voitto+ tietokannan suurimpia ongelmia ovat sen rajatut käyttömahdollisuudet sekä hidas ja vaivalloinen manuaalinen päivittäminen. Osaksi rajoitettujen käyttömahdollisuuksien vuoksi tietokannan käyttäminen jäänee vähäiseksi. Tietokannasta on saatavilla versio, jossa käyttömahdollisuuksia ei ole rajoitettu, mutta rajoittamaton versio olisi kustannuksiltaan kalliimpi. Tietokannan vaivalloiseen ylläpitoon ja manuaaliseen päivittämiseen ei ole ainakaan tällä hetkellä ratkaisua, sillä tietokannasta ei ole verkossa toimivaa versiota. Palveluntarjoajan mukaan verkossa toimiva versio on ollut mietinnässä ja mahdollisesti sellainen voi tulla myöhemmin.

Kohdistamiskone B2B:tä on käytetty liiketoimintasuunnitelmien, kilpailijavertailujen ja ympäristöanalyysien tekemisessä, yhteystietojen hakemisessa sekä talouden tunnuslukujen tarkastelussa. Kohdistamiskone B2B soveltuu hyvin yritysten yhteystietojen etsimiseen ja yleisen taloudellisen tilan tarkasteluun. Kuitenkaan syvällisempää taloudellista analyysia tietokannan tietojen pohjalta ei ole mahdollista tehdä, sillä tietokannasta on saatavilla vain muutamia yleisimpiä taloudellisia lukuja. Opiskelijat voivat etsiä tietokannan avulla esimerkiksi kontaktoitavia yrityksiä opintojaksojen tehtäviä varten. Tietokanta on myös hyvä työkalu yritysten yhteystietojen keskitettyyn etsimiseen. Tieto-

kanta olisikin erittäin hyödyllinen työkalu opintojaksolla, jossa opiskelijat etsivät yrityksiä tietyltä toimialalta oppiyritysten liiketoimintasuunnitelmia varten. Opiskelijoita ei kuitenkaan ohjata käyttämään tietokantaa, vaan heidän täytyy itse löytää etsimänsä tieto. Useimmiten opiskelijat käyttävätkin internetiä tiedon etsintään, sillä he eivät välttämättä tiedä tietokannan olemassaolosta. Koska oppiminen perustuu ongelmanratkaisuun, ei olekaan mielekäästä kertoa opiskelijoille suoraan mistä tietoa löytyy. Tietokannasta tulisi kuitenkin kertoa esimerkiksi opintojakson loppupuolella, jotta opiskelijat tiedostaisivat tietokannan olemassaolon, ja oppisivat käyttämään sitä mahdollisesti myöhemmin opinnoissaan. Kohdistamiskone B2B on tarvittava ja hyödyllinen tietokanta, joten sitä voitaisiin hyödyntää tehokkaammin ja käyttäjämääriä pyrkiä lisäämään tehostamalla tiedottamista tietokannasta.

Yrityselämässä käytettyjä taloudellisen tiedon tietokantoja ovat Kauppalehden Tietopalvelut, Fonectan Kohdistamiskone B2B ja Intellia. Tietoa on etsitty esimerkiksi toimialojen tilanteesta ja yritysten taloudellisesta tilanteesta, henkilöstön määrästä sekä kasvuvauhdista. Tietoja on käytetty esimerkiksi yrityksen taloudellisen aseman arvioinnissa sekä virallisten omistus- ja yhteystietojen etsimiseen. Jos yritykset tarvitsevat paljon taloudellista tietoa ja käyttävät sitä usein, valitaan tietokanta todennäköisesti myös sen mukaan. Tällöin tietokanta valitaan mahdollisesti kiinteällä veloituksella. Jos taloudellista tietoa tarvitaan harvemmin, soveltuu käytön mukaan veloittava tietokanta tarkoitukseen paremmin. Myös yrityksen toimiala vaikuttanee tietokantojen käyttämiseen. Esimerkiksi konsultointiyritykset tai pankit tarvitsevat todennäköisesti enemmän taloudellista tietoa yrityksistä kuin tuotantoteollisuuden tai palvelualan yritykset. Kauppalehden Tietopalvelusta saadaan viralliset ja alkuperäiset yrityksiä kaupparekisteriin ilmoittamat asiakirjat, joten niitä voidaan pitää luotettavana. Kohdistamiskone B2B ja Intellia ovat melko samankaltaisia palveluita, mutta Kohdistamiskone B2B on yrityselämässä kaiketi suosituampi ja käytetympi tietokanta, sillä Fonecta on tunnetumpi brändi ja Intellia taas tuoreempi yritys.

Opintojaksoilla taloudellisen tiedon etsinnässä käytetään myös muita tiedonlähteitä Voitto+ tietokannan ja Kohdistamiskone B2B:n lisäksi. Käytettyjä tiedonlähteitä ovat esimerkiksi Aalto-yliopiston kirjaston tarjoama Yrityspalvelin, Finnveran tilastoja tarjoava Toimiala Online, Finder Yritystieto, luottotietorekisterit sekä internet. Internetistä ilmaiseksi löytyvää tietoa käytetään suhteellisen paljon ja varsinkin opiskelijat käyttävät usein ensimmäiseksi internetiä tietojen etsimiseen. Ilmaiseksi löytyvän tiedon luotetta-

vuudesta ja oikeellisuudesta ei kuitenkaan ole takeita, mutta myös maksullisista tietokannoista saatava tieto voi olla virheellistä. Vaikka maksuttomasti saatavaa tietoa on tarjolla todella paljon, ei kaikkea tarvittavaa tietoa ole mahdollista saada ilmaiseksi. Esimerkiksi tilinpäätöstietoja löytyy rajallisesti veloittamatta, joten ilmaiseksi saatava tieto ei voikaan täysin korvata maksullisista tietokannoista saatavaa tietoa.

Useimmat taloudellista tietoa tarjoavat tietokannat veloittavat käytöstä kuukausi- tai vuosilisenssin lisäksi tilattujen raporttien mukaan. Näissä tietokannoissa on useimmiten käytössä myös käyttäjätunnukset, joko yksi tai useampia. Oppilaitosympäristössä tällaiset tietokannat eivät olisi kovin toimivia, sillä tietokantojen kustannukset halutaan luultavasti budjetoida etukäteen, ja käytön mukaan veloittavien tietokantojen kustannuksia ei voida tietää etukäteen. Lisäksi käyttäjätunnusten hallinnoiminen olisi hankalaa ja työlästä. Tietokantojen käyttäminen jäisi luultavasti vähäiseksi, jos aina halutessaan käyttää tietokantoja tulisi hankkia käyttäjätunnukset esimerkiksi kirjastosta.

Voitto+ tietokannan ja Kohdistamiskone B2B:n käyttäminen on yleisesti ottaen vaivatonta, miellyttävää ja helposti opittavissa. Tietokantojen käyttämisen oppii parhaiten käyttämällä ohjelmia ja kokeilemalla toimintoja. Ensimmäisillä kerroilla tietokannan käyttämisen oppiminen vaatii tutustumista käyttöohjeisiin. Tietokantojen käyttämiseen vaikuttaa suuresti aikaisemmat kokemukset tietokantojen käyttämisestä, ja tottuneelle käyttäjälle myös uusien tietokantojen oppiminen on helpompaa kuin kokemattomalle käyttäjälle. Opiskelijoille onkin erittäin hyödyllistä myös tulevaa yrityselämää ajatellen tutustua tietokantoihin ja kokeilla niiden käyttämistä. Vaikka juuri kyseisiä tietokantoja ei käytettäisikään yrityksissä, on niiden käyttämisen osaamisesta siltikin hyötyä. Vaikka tietokannoissa ilmenee myös hieman virheitä ja ongelmia, eivät ne ole kuitenkaan niin merkittäviä, että vaikuttaisivat käyttämiseen erityisesti.

Johtopäätöksenä voitaisiin sanoa, että nykyisin käytössä olevat tietokannat Voitto+ ja Kohdistamiskone B2B ovat riittäviä opintojaksojen tämän hetkisiin tarpeisiin. Tietokannat tarjoavat tarpeeksi opintojaksoilla tarvittavaa ja käytettyä tietoa. Vaikka tietokantoja ei välttämättä käytetäkään aktiivisesti, niillä on kuitenkin joka tapauksessa käyttäjiä. Koska tietokannoilla on käyttäjiä, ei niiden tilaamisen lopettaminen ole vartenotettava vaihtoehto. Tietokantojen vaihtaminen ei myöskään olisi paras vaihtoehto, sillä useimmat tietokannat veloittavat käytön ja tilattujen dokumenttien mukaan sekä toimivat käyttäjätunnuksilla, mikä ei välttämättä toimisi hyvin oppilaitosympäristössä.

Myöskään muiden tietokantojen käyttöönottoaminen ei olisi tarpeellista, sillä nykyisistä tietokannoista on saatavilla tarpeeksi tarvittavaa tietoa.

6.2 Kehittämisehdotukset ja jatkotoimenpiteet

Voitto+ tietokannan osalta suurin ongelma on ollut tietokannan vaivalloinen manuaalinen päivittäminen ja rajatut käyttömahdollisuudet. Manuaaliseen päivittämiseen ei ole tällä hetkellä ratkaisua, sillä tietokannasta ei ole verkossa toimivaa versiota. Päivittämisestä vastaavien henkilöiden tulisi vain pitää huoli, että tietokanta päivitetään uuden päivityslevyn saapumisen jälkeen. Päivittämiseen voitaisiin esimerkiksi määrätä vastuhenkilö, joka vastaisi päivittämisestä. Viiteen käyttäjälisenssiin rajattuun käyttömahdollisuuteen voitaisiin vaikuttaa hankkimalla tietokannasta tilaus, jossa käyttömahdollisuuksia ei ole rajattu. Rajoittamaton käyttäjälisenssi kuitenkin kustantaisi enemmän. Tietokannan asentamista esimerkiksi useampaan luokkahuoneeseen voitaisiin myös harkita, vaikkakin se toisi ylimääräistä työtä asennuksesta vastaaville henkilöille.

Koska Voitto+ tietokanta ja Kohdistamiskone B2B tarjoavat tarpeeksi tietoa, jota opintojaksoilla tarvitaan, ei tietokantoja tarvitse vaihtaa tai muuttaa. Vaikka tietokannat vastaavat tiedon tarvetta, tietokantojen käyttäminen jäänee melko vähäiseksi. Tietokantojen käyttämisen vähäistä määrää voi selittää osaltaan mahdollisten käyttäjien tietämättömyys ohjelmien olemassaolosta ja tietokannoissa saatavilla olevista tiedoista. Tietojen mahdollisia käyttäjiä, niin opettajia kuin opiskelijoitakin voitaisiin tiedottaa lisää tietokannoista ja niiden sisältämistä tiedoista, esimerkiksi tiedonhankinnan ohjauksen yhteydessä.

Tämän työn pohjalta voitaisiin tutkia tarkemmin, kuinka paljon Kohdistamiskone B2B:llä ja Voitto+ tietokannalla on käyttäjiä Tampereen ammattikorkeakoulussa. Tietokantojen käyttäjämäärät vaihtelevat tietokannasta riippuen, mutta yleisesti ottaen molempien tietokantojen käyttäjämäärät ovat olleet vähäisiä. Käyttäjien määrää voitaisiin tutkia kvantitatiivisella tutkimuksella esimerkiksi opettajille ja opiskelijoille, jossa saataisiin tietoa molempien tietokantojen käyttäjämääristä, ja mahdollisesti käyttäjämääriin vaikuttavista seikoista. Osaltaan pientä käyttäjämäärää voi selittää tiedon puute. Tietokantojen mahdolliset käyttäjät eivät välttämättä tunne tietokantoja, eivätkä he tiedä, mitä kaikkea tietoa tietokannoista olisi mahdollista saada. Tämän työn pohjalta voisikin olla

hyödyllistä laatia tarkka ohjeistus tietokannoista. Ohjeistus tietokantojen käyttämisestä ei olisi tarpeellinen, sillä tietokannoista on saatavilla tarkat käyttöohjeet. Ohjeistus voisi ennemminkin sisältää tarkan kuvauksen kaikista tietokannoista löytyvistä tiedoista. Opettajia voitaisiin rohkaista ja kehottaa käyttämään tietokantoja hyväksi opetuksessaan, kun he tietäisivät, mitä tietoa tietokannoista on saatavilla. Tällöin tietokannat tulisivat paremmin tutuiksi myös opiskelijoille. Jos käyttäjämääriä saataisiin lisättyä, olisivat tietokannat tehokkaammin käytössä ja siten hyödyllisempiä.

6.3 Opinnäytetyön arviointi

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaista taloudellista tietoa Tampereen ammattikorkeakoulun opintojaksoilla tarvitaan, ja miten nykyiset taloudellista tietoa tarjoavat tietokannat vastaavat käyttäjien tarpeita. Lisäksi työssä selvitettiin, millaista taloudellista tietoa tarvitaan yritys-elämässä ja mitä ohjelmia tiedon etsimiseen käytetään. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastolle ehdotuksia koskien tarjottavia tietokantoja. Työn tavoitteet saavutettiin suhteellisen hyvin. Suoritettuna laadullisen tutkimuksen avulla saatiin selvitettyä opintojaksojen taloudellisen tiedon tarpeita ja havaittiin, että nykyisin käytössä olevat tietokannat tarjoavat riittävästi tarvittavaa tietoa. Tutkimuksessa saatiin myös yritys-elämän näkökulmaa osaksi työtä.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi onnistui hyvin; valittu teoreettinen viitekehys oli aiheeseen sopiva ja mielenkiintoinen, laadullisen tutkimuksen suorittaminen onnistui hyvin, työ saatiin valmiiksi aikataulussa ja tavoitteet saavutettiin. Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin tilinpäätösanalyysiä ja hyvän tietokannan tai ohjelmiston ominaisuuksia. Teoria soveltui hyvin aiheeseen, sillä tilinpäätöstiedot ja tilinpäätösanalyysi olivat suuressa osassa taloudellisen tiedon tarpeita käsitellessä. Teoreettisessa viitekehyksessä olisi voitu käsitellä tilinpäätöstä vieläkin tarkemmin, esimerkiksi tilinpäätöstietojen pohjalta laskettavia tunnuslukuja. Myös hyvän tietokannan tai ohjelmiston ominaisuuksien käsittely soveltui hyvin teoreettiseen viitekehykseen, sillä tietokantojen käytettävyyden arvioinnissa täytyi tuntea käytettävyyden teoriaa.

Opinnäytetyön luotettavuutta pohtiessa tulee ottaa huomioon tutkimuksessa haastateltujen määrä ja edustavuus. Tutkimuksessa haastateltiin kolmea opettajaa, yhtä opiskelijaa ja yhtä yrityksen edustajaa. Otokoko oli melko pieni, ja suuremmalla otoskoolla olisi

saatu luotettavampia ja yleistettävämpiä tuloksia. Lisäksi haastatellut opettajat olivat liiketalouden koulutusohjelman opettajia, joten tuloksia ei voida yleistää koko Tampereen ammattikorkeakoulua koskeviksi, sillä tietokannoilla voi olla käyttäjiä myös muissa koulutusohjelmissa. Haastateltavien löytäminen oli kuitenkin melko haasteellista, sillä käyttäjistä ei ole saatavissa tarkkaa tietoa. Lisäksi yrityselämän taloudellisen tiedon tarpeista haastateltiin vain yhtä yrityksen edustajaa, joten monipuolisempaa tietoa olisi saatu useammalla yrityselämän edustajan haastattelulla. Kuitenkin ensisijainen tavoite oli selvittää taloudellisen tiedon tarpeita Tampereen ammattikorkeakoulussa, joten yhden haastatellun yrityselämän edustajan näkökulman nähtiin olevan riittävä resurssien puitteissa.

LÄHTEET

Aalto-yliopiston kirjasto. 2009. YritysPalvelin hakemisto. Luettu 27.9.2013.
<http://web.lib.hse.fi/FI/yrityspalvelin/>

Aarre.fi. Suomen Asiakastieto Oy. 2013. Luettu 17.10.2013.
<https://www.aaarre.fi/aaarre/etusivu>

Abran, A., Khelifi, A., Suryan, W. & Seffah, A. 2003. Usability Meanings and Interpretations in ISO Standards. *Software Quality Journal* 11. 325–338. Netherlands: Kluwer Academic Publishers. Luettu 24.7.2013
<http://link.springer.com/content/pdf/10.1023%2FA%3A1025869312943.pdf>

Arvopaperimarkkinalaki 14.12.2012/746

Chua, B.B. & Dyson, L.E. 2004. Applying the ISO9126 model to the evaluation of an e-learning system. In R. Atkinson, C. McBeath, D. Jonas-Dwyer & R. Phillips, *Beyond the comfort zone: Proceedings of the 21st ASCILITE Conference*. 184–190. Perth. Luettu 20.7.2013.
<http://epress.lib.uts.edu.au/research/bitstream/handle/10453/3176/2004001452.pdf?sequence=1>

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: Vastapaino.

Fonecta Oy. Finder Yritystieto. 2013. Luettu 22.10.2013. <http://www.finder.fi/>

Hakkarainen, P. Liiketoimintajohtaja. 2013. Kysymyksiä koskien tietokantaanne. Sähköpostiviesti. petri.hakkarainen@intellia.fi. Luettu 25.10.2013

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. *Tutki ja kirjoita*. 10. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hyysalo, S. 2006. *Käyttäjätieto ja käyttäjätutkimuksen menetelmät*. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Kallunki, J.P & Kytönen, E. 2007. *Uusi tilinpäätösanalyysi*. 6.painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Kauppalehti. Tietopalvelut. Luettu 15.10.2013.
<https://tietopalvelut.kauppalehti.fi/1/yritykset/>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Kohdistamiskone B2B. Fonecta Oy. 2013.

Kohdistamiskone B2B. Tuotekortti. Luettu 4.7.2013.
http://profindexb2b.fonecta.com/files/Kohdistamiskone_b2b_tuotekortti.indd.pdf

- Kohdistamiskone B2B. 2013. Palvelun ohje. Luettu 1.7.2013.
http://b2b.kohdistamiskone.fi/files/Kohdistamiskone_B2B_palvelun_ohje.pdf
- Kolari, M. Avainasiakkuuspäällikkö. 2013. Kysymyksiä koskien Tietopalveluita. Sähköpostiviesti. markku.kolari@kauppalehti.fi. Luettu 15.10.2013.
- Kuutti, W. 2003. Käytettävyys, suunnittelu ja arviointi. Talentum Media Oy.
- Nielsen, J. 1993. Usability Engineering. San Diego: Academic Press.
- Niskanen, J. & Niskanen M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2012. Virre-tietopalvelu. Päivitetty: 23.8.2012 Luettu 14.10.2013. <http://www.prh.fi/fi/saatiorekisteri/palvelut/virre.html>
- Peho, S. Tilinpäätösasiantuntija. 2013. Kysymyksiä koskien Voitto+ tietokantaa. Sähköpostiviesti. Simo.peho@asiakastieto.fi. Luettu 10.10.2013
- Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? 8. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Sinkkonen, I., Kuoppala, H., Parkkinen, J. & Vastamäki, R. 2006. Käytettävyyden psykologia. 3. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Suomen Asiakastieto Oy. Sopimusasiakkaan edut. Luettu 17.10.2013.
<http://www.asiakastieto.fi/web/fi/tuotteet-ja-palvelut/sopimusasiakkaan-edut>
- Suomen Asiakastieto Oy. Tuotteet ja palvelut. Voitto+ CD. Luettu 8.7.2013.
<http://www.asiakastieto.fi/web/fi/tuotteet-ja-palvelut/riskienhallinnan-palvelut/yrityspalvelut/voitto>
- Suomen Asiakastieto Oy. Voitto+ esite. Luettu 9.10.2013.
<http://www.asiakastieto.fi/pdf/Voitto+.pdf>
- Syrjälä, L., Ahonen, I., Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. 1.-2.painos. Rauma: Kirjayhtymä Oy.
- Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto. 2013. Tervetuloa kirjastoon. Päivitetty 23.7.2013. Luettu 18.10.2013.
[http://www.tamk.fi/cms/hakumm.nsf/lupGraphics/Uusi_asiakas_kirje_2013fi.pdf/\\$file/Uusi_asiakas_kirje_2013fi.pdf](http://www.tamk.fi/cms/hakumm.nsf/lupGraphics/Uusi_asiakas_kirje_2013fi.pdf/$file/Uusi_asiakas_kirje_2013fi.pdf)
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5.painos. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Voitto+ CD-ROM. Suomen Asiakastieto Oy. 2012. Tietokanta.
- Wiio, A. 2004. Käyttäjätavallisen sovelluksen suunnittelu. 1.painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelun runko tarpeiden kartoitukseen

Taustakysymykset

Mitä oppiaineita/opintojaksoja opetatte?

Mitä taloudellisen tiedon tietokantaa olette käyttäneet? (Kohdistamiskone B2B/Voitto+CD) Kuinka usein käytätte ohjelmia?

Oletteko käyttäneet ohjelmia yhdessä opiskelijoiden kanssa?

Tarpeiden kartoitus

Millaista tietoa etsitte? Löysittekö etsimänne tiedon? (tietty yritys, yhteystiedot, tilinpäätös, tunnuslukuja, analyysit..)

Tarjoaako tietokanta mielestänne tarpeeksi monipuolisesti taloudellista tietoa tai työkaluja tietojen analysointiin?

Olisitteko tarvinnut jotain muuta taloudellista tietoa, mitä tietokannasta ei löytynyt?

Löysittekö tiedon jostain muualta?

Ovatko ohjelmat ensisijaisia tiedonlähteitä etsiessänne taloudellista tietoa? Kuinka paljon käytätte esimerkiksi internetistä ilmaiseksi löytyvää tietoa?

Oletteko käyttäneet muita vastaavia tai samankaltaisia ohjelmia? Mitä muita samankaltaisia ohjelmia tiedätte?

Mitä tietoja yrityselämässä taloudellisen tiedon ohjelmilla haetaan? Mitä tietoja tarvitaan? Mitä ohjelmia käytetään?

Tietokannan käyttäminen ja ominaisuudet

Löytyikö etsimänne tieto helposti, oliko tietokannan käyttäminen helppoa?

Oliko käyttämisen oppiminen helppoa ensimmäisellä kerralla?

Toimiko tietokanta mielestänne tehokkaasti?

Ilmenikö tietokantaa käyttäessänne jotain ongelmia/virheitä?

Mitä mieltä olette tietokannan ulkonäöstä?